

Väliaikaisten koulureittien liikenneturvallisuusratkaisut

2019

Loppuraportti

SITOWISE

Kuva: Pyöräilykuntien verkosto

Sisällysluettelo

- Työn lähtökohdat
- Toteutetut toimenpiteet
- Kyselyn tulokset
- Toimintamallit

Työn lähtökohdat

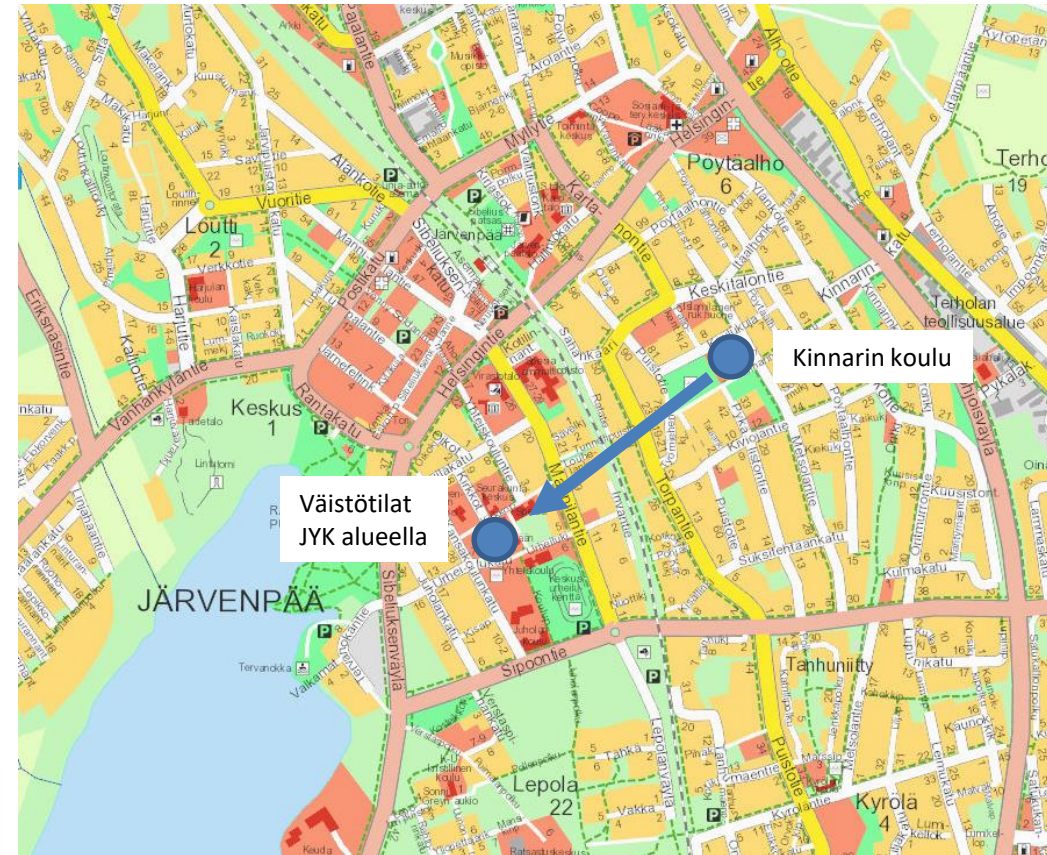
Työn tavoitteena oli parantaa Kinnarin väistötiloihin siirtyvien oppilaiden liikenneturvallisuutta. Muuttuvien koulureittien turvallisuus huoletti kovasti vanhempia ja muuttuville reiteille vaadittiin liikenneturvallisuustoimenpiteitä.

Työn aikana ideoidut toimenpiteet sisälsivät liikenneympäristön kevyitä toimenpiteitä sekä viestinnän ja kasvatuksen keinoja.

Hankkeen kokemusten pohjalta määritettiin toimintavinkkejä muille vastaavassa tilanteessa oleville kunnille.

Hanke sai Trafín tieliikenteen turvallisuustoiminnan hankeavustusta. Järvenpään kaupungilla työtä ohjasivat kaupunkikehitys-yksiköstä Sari Piela ja Timi Veikkolainen. Työn ohjaukseen osallistui tiivisti myös koulutoimi.

Työn toteutti Sitowise Oy, jossa työstä vastasivat Laura Mansikkamäki ja Janne Tuominen.

Koululaiset väliaikaisilla reiteillä

Koulujen saneerausutiset ovat Järvenpäässä tulleet yllättäen ja väistötiloja on jouduttu järjestämään hyvin nopealla aikataululla. Nopeasti muuttuvat tilanteet ovat vaikuttaneet siihen, että tilanteeseen valmistautumiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun ei ole ollut riittävästi aikaa. Väistötilojen vaihtoehdot ovat vähissä, minkä vuoksi liikenne- ja liikenneturvallisuusnäkökohdat ovat vain yksi huomioitava tekijä muiden joukossa. Järvenpäässä, kuten monessa muussakin Suomen kaupungissa, tilannetta hankaloittaa vielä se, että saneerattavia kouluja on useita. Viestinvaihto koulutoimen ja kaupunkikehityksen kesken on ollut tärkeää ja toiminut työn aikana hankkeen kokousten kautta ja niiden välillä sähköpostitse.

Vanhempien huoli muuttuneista koulureiteistä on suuri, mikä Järvenpäässä kulminoitui yhteen vilkkaasti liikennöidyn kadun ylittävään suojatiehen. Suojatielle toteutettiin kevyitä toimenpiteitä, joita ei kuitenkaan pidetty riittävinä. Suojatielle laadittiin myös suunnitelma keskisaarekkeesta ja korotuksesta mutta toteutus ei ehtinyt väistötiloissa olevien koululaisten avuksi.

Vanhemmat toivovat **koulun ja kodin yhteistyötä** liikenneturvallisuustoimenpiteissä. Myös 1.-2.-luokkalaisista neljäsosa toivoi aikuisten ohjausta koulumatkan kulkemiseen. Vanhempien osallistaminen toimenpiteiden suunnitteluun ja muuttuvissa tilanteissa ajan tasalla pitäminen vaikuttavat turvallisuuden tunteeseen.

Pelkona Järvenpäässä oli, että lapsia ryhdytään kuljettamaan kouluun autolla pidentyneiden matkojen ja turvattomuuden tunteen vuoksi. Kyselyyn vastanneet eivät näin toimineet, mutta opettajat raportoivat lisääntyneestä saattoliikenteestä koulun ympäristössä.

Järvenpäässä koulumatkat ovat perustilanteessa sekä väliaikaisilla reiteillä kohtuullisen lyhyitä, alle kolme kilometriä, lähes jokaiselle. Matkan pituus ei estä jalan ja pyörällä kulkemista, mutta turvattomuuden tunne sen voi tehdä ja se on näkökulma, johon työllä pyrittiin vaikuttamaan, ja johon tulee vastaavissa tilanteissakin panostaa.

Toteutetut toimenpiteet

- Tiedottaminen
 - Vanhemmille suositelluista turvallisimmista koulureiteistä (08/2018)
 - Mediatiedote lukukauden alussa muuttuneista koulureiteistä (08/2018)
 - Mediatiedote yhteiskoulun työmaaliikenteestä (12/2018)
 - Kyselystä tiedottaminen (11/2018)
 - Tiedote väistökoulun valmistumisen yhteydessä muuttuvista reiteistä ja pysäköinnistä (03/2019).
- Suojatiepäivitykset lukuvuoden alkaessa MLL:n ja vanhempainyhdistysten organisoimana ja toteuttama (08/2018)
- Rehtorien ja opettajien sähköpostihaastattelu vaaranpaikoista ja vanhempien huolista (08/2018)
- Koulureittien vaaranpaikkakartoitukset oppilaiden osoitetietojen, liikennemäärien, onnettomuustilastojen ja haastatteluiden perusteella.
- Mannilantien suojatien kevyet toimenpide-ehdotukset kesälle 2018 sekä tavoitetilanteen toimenpide-ehdotukset ja esisuunnitelmat.
- Urheilukadun toimenpidevaihtoehdot, saattoliikenneratkaisut eri vaiheissa sekä esisuunnitelmat.
- Pysäköintipaikkojen kartoitus ja suunnitelma
- Kysely oppilaille ja oppilaiden vanhemmille.
 - Kyselyillä selvitettiin väliaikaisten koulureittien vaikutusta kulkutapaan, koulureittien koettua turvallisuutta, vaaranpaikkoja sekä toteutettujen toimenpiteiden onnistumista ja kehittämissuunnitelmia vastaavissa tilanteissa.
- Johtopäätösten ja toimintamallien kokoaminen

Kyselyiden tulokset

- Oppilaiden ja vanhempien kysely

Kyselyiden tausta ja tavoitteet

- Kyselyillä haluttiin selvittää väliaikaisten koulureittien vaikutusta kulkutapaan, väliaikaisten koulureittien koettua turvallisuutta, vaaranpaikkoja sekä toteutettujen toimenpiteiden onnistumista ja kehittämissuunnitelmia toimenpiteistä vastaavissa tilanteissa.
- Kyselyitä toteutettiin:
 - Oppilaiden vanhemmille SurveyPal -kyselynä 8.11. – 28.11.2018.
 - 1.-2.-luokkalaisille paperisena kyselynä 8.11. – 25.11.2018
 - 3.-6.-luokkalaisille SurveyPal -kyselynä 8.11. – 28.11.2018

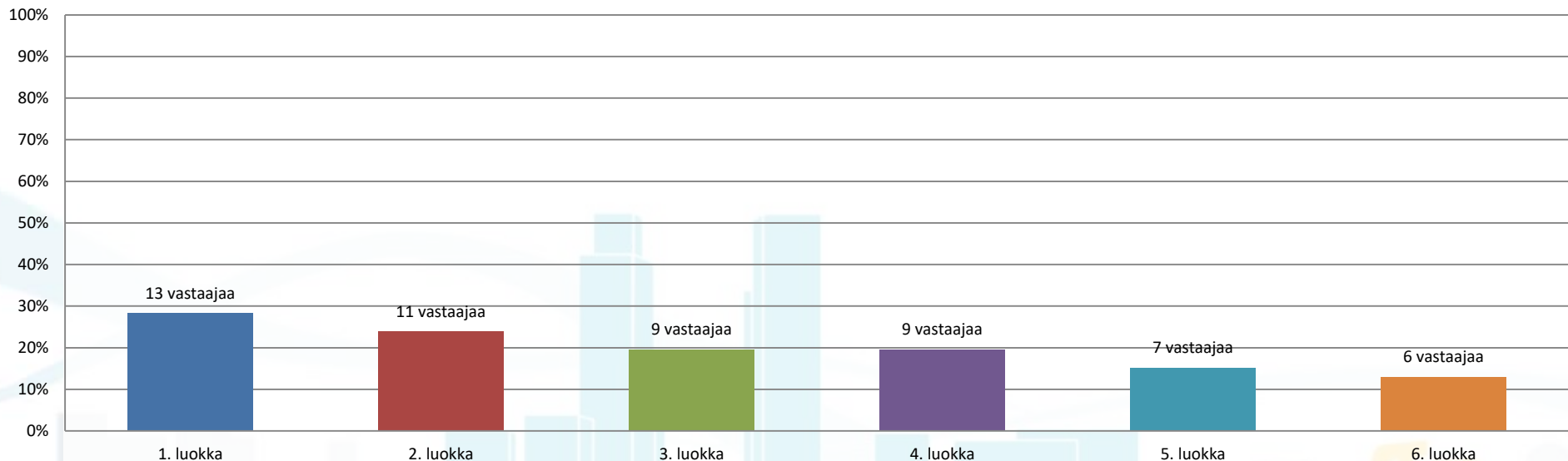
Kysely Kinnarin koulun oppilaiden vanhemmille

Vastausmäärät

- Vanhempien kysely oli avoinna SurveyPal-järjestelmässä 8.11. – 28.11.2018.
- Vastauksia saatiin yhteensä 46 kpl.
- Eniten vastauksia saatiin 1. luokkalaisten vanhemmilta (13 kpl) ja vähiten 6. luokkalaisten vanhemmilta (6 kpl). Muutamalla vastaajalla oli kaksi lasta kahdella eri luokka-asteella.

Millä luokalla lapsesi on?

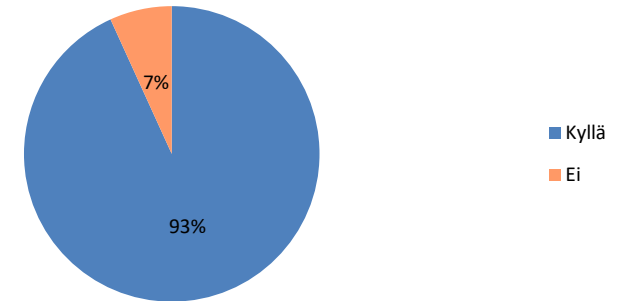
Kuljutavat koulumatkoilla

Ennen väistöiloihin siirtymistä valtaosalla (69 %) lapset kulkivat kouluun jalan. Väistöiloihin siirtymisen jälkeen valtaosa (59 %) kulki pyörällä.

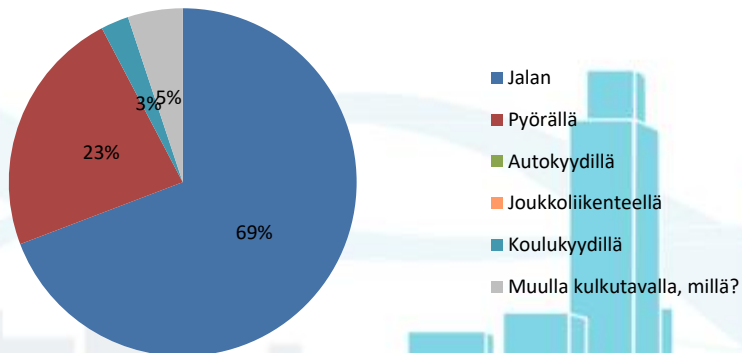
18 vastaajan (39 %) lapsi vaihtoi jalankulun pyöräilyyn muuton jälkeen.

Ainoastaan 3 vastaajaa (5.-6. luokkalaisten vanhempia) ei ollut opetellut uuden koulureitin kulkemista yhdessä lapsensa kanssa.

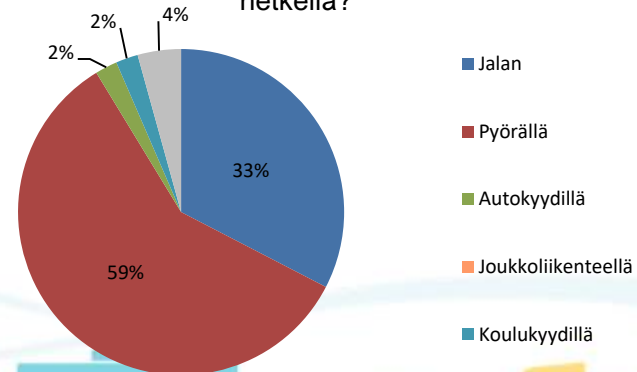
Oletteko opetelleet uuden reitin kulkemista yhdessä lapsenne kanssa?

Miten lapsesi kulki kouluun aiemmin, ennen väistöiloihin siirtymistä?

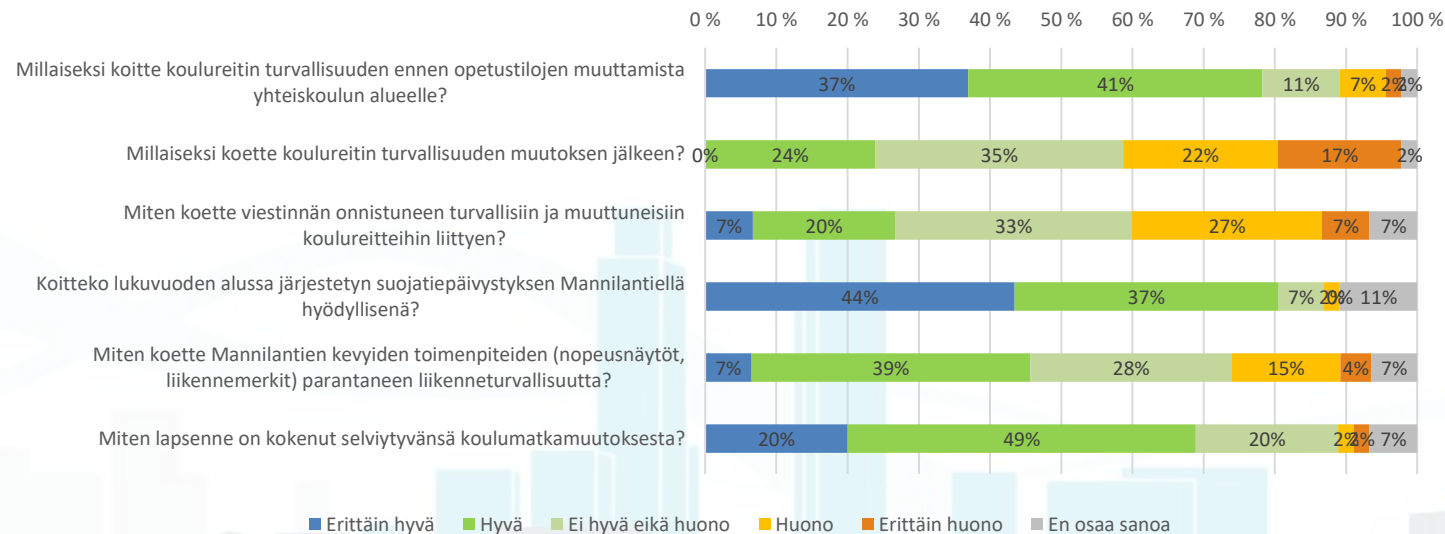

Miten lapsesi kulkee pääasiassa kouluun tällä hetkellä?

Muutoksen vaikutukset

- Lähes **80 %** vanhemmista koki koulumatkan turvalliseksi ennen väistöiloihin siirtymistä. Muuton jälkeen osuus oli enää **24 %** ja turvallisuuden koki huonoksi tai erittäin huonoksi **39 %** vastaajista.
- Tehdyistä toimenpiteistä hyödyllisimmäksi koettiin suojatiepäivystys, johon oli tyytyväisiä kaikkiaan yli **80 %** vastaajista. Mannilantien kevyisiin liikenneturvallisuustoimenpiteisiin oli tyytyväisiä **46 %** ja viestintään **27 %** vastaajista.
- Valtaosa vanhemmista (**69 %**) koki kuitenkin lapsensa selviytyvän koulumatkastaan hyvin.

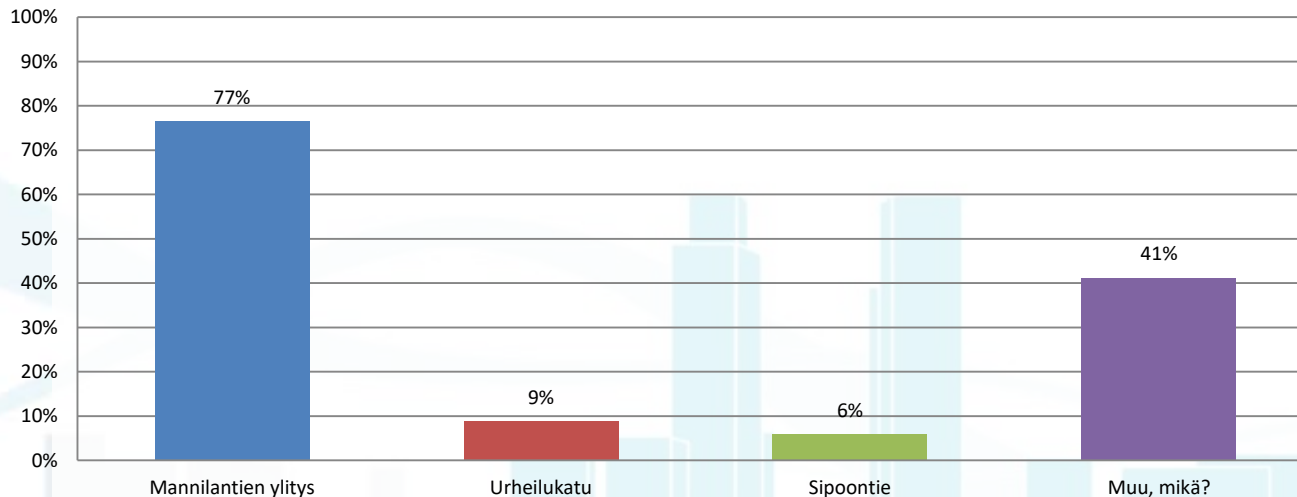

**Viestintää
poikkeustilanteissa
tulisi kehittää!**

Koulureitin ongelmakohteet

- Mannilantien ylitys koettiin selvästi ongelmallisimpana kohtana koulumatkalla. Sen oli valinnut vähintään yhdeksi ongelmakohdaksi lähes **80 %** vastaajista. Avoimissa vastauksissa Mannilantielle toivottiin mm. liikennevaloja ja hidastetöyssyjä.
- Muina kohtina esille nousi mm. Kinnarin uuden koulun rakentamisesta aiheutuva työmaaliikenne sekä Keskitalontien risteys.

Mikäli koette, että koulureitillä on vielä liikenneturvallisuusongelmia, mikä on erityisesti ongelmallinen kohta? Lisätäkää tarvittaessa ongelman syy avoimeen kenttään.

Mikäli koette, että koulureitillä on vielä liikenneturvallisuusongelmia, mikä on erityisesti ongelmallinen kohta? Lisätkää tarvittaessa ongelman syy avoimeen kenttään.

SITOWISE

AVOIMET VASTAUKSET

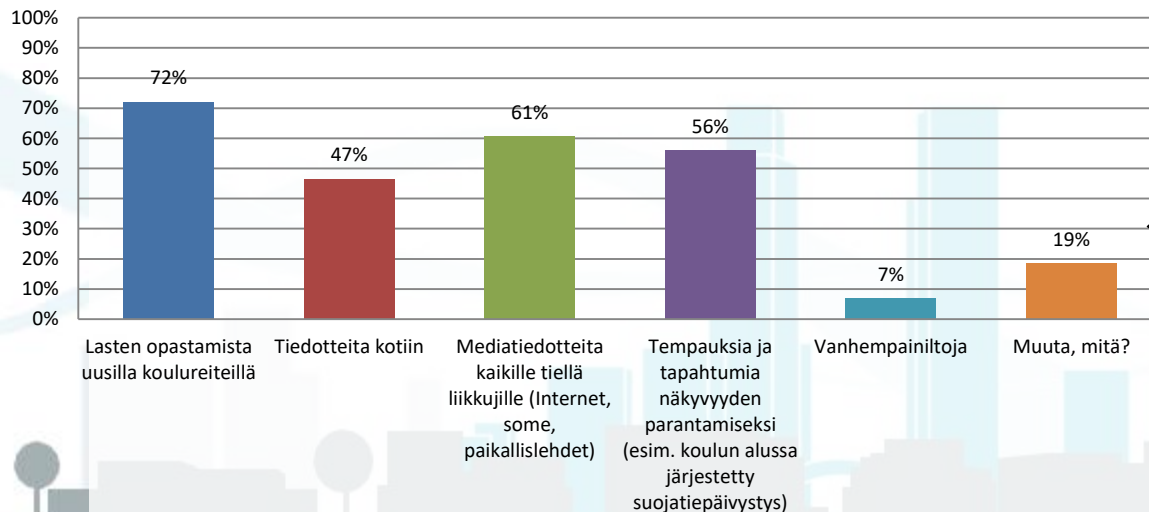
Mannilantien ylitys
Liikennevalot, edes väliaikaiset
Ei uskalla kulkea yksin, aina aikuinen saattamassa.
Varsinkin ylitys takaisin päin tullessa on vaikea, koska mutkan ja parkkeerattujen autojen takia näkyväisyys on aikuisellekin heikko. Autot ajavat liian kovaa ja eivätkä noudata liikennesääntöjä.
Tähän pitäisi saada korotetu suoja-alue, vilkkuvalot yms. eivät riitä
Koululaiset pyöräilevät suojatien yli kovalla vauhdilla. Kuljen päivittäin paikan ohi työmatkoillani ja olen huomannut hyvin varomattomia tienylityksiä pyöräilevien koululaisten toimesta.
Hidasteet tielle ennen suojatietä
Leveä ja suora tie nostaa nopeuksia, merkit ja nopeusnäyttö ei juuri tilannetta paranna. Pitäisi olla koroke, kavennus tai keskisaareke. Lisäksi autoille väistämismvällisyys, jotta pyöräilijät pääsevät turvallisesti yli.
Autot ajavat edelleen liian lujaa, eivät selkeästi pysähdy suojatien eteen. Silloin lapsi ei tiedä, milloin auto on päästämässä yli jos vain hiljentää vauhtia
Autot ajavat kovaa
Alikulun jälkeen kinnarista tullessa mannilantien ylitys on vieläkin vaarallinen, koska mannilantien molemminpuolin on autoja parkissa tiheästi. Näin pienet kulkijat eivät erotu autojen takaa suojatielle tullessa. Tähän on välittömästi saatava ainakin väliaikaiset liikennevalot täksi lukuvuodeksi ennen Kinnarilaisten muuttoa uuteen kouluun.
Pienempi lapsista kokee liikenteen vilkkaaksi ja sopivan ylitysanlohdan löytämisen välillä haastavaksi.
vilkas liikenne
Tarvitaan ehdottomasti liikennevalot. Aivan käsittämätöntä, että kaupunki ei ole asentanut siihen valoja, edes väliaikaisia, vaikka siinä kulkee satoja lapsia. Pienet välkkyvät valot tulevat myöhässä eivätkä auta tienylityksessä ollenkaan.
Autot eivät aina edes hidasta
Hidastetöyssyt ennen suojatietä
Suojatie edelleen vaikea, autoilla edelleen liian kovat nopeudet ja pysäköidyt autot edelleen peittävät näkyvyyden
Mannilantiellä on erittäin paljon liikennettä aamuisin. Nopeudet myös usein liian suuria!

Urheilukatu
Urheilukadun uusi moduulikoulun työmaa hämmentää/pelottaa ohikulkevaa lasta. Kaventaa jalkakäytävää
Sipoontie
Pensaat pois näköetäisyydeltä. Autoilija joutuu ajamaan lähes suoja-alue asti ennen kuin näkee sipoontielle.
Muu, mikä?
Kinnarin uuden koulun rakennustöistä aiheutuva työmaa ajoneuvojen liikennöinti pyörätiellä koulun vieressä
Keskitalontien ja Metsolantien risteys. Autot ajavat liian kovaa, eivätkä noudata liikennesääntöjä. Autoilijat eivät edes ymmärrä tasa-arvoista risteystä. Keskitalontielle ajetaan liian kovaa siihen nähden, että kaikki risteävät tiet ova tasa-arvoisia.
Nykyiset toimenpiteet on todella vaatimattomat, nyt ne pienet parannukset on tehty olettaen että kaikki kulkevat samaa reittiä vaikka näin ei tietenkään tapahdu. Nykyiset toimenpiteet ovat lähinnä ns. käsienpesu toimenpiteitä.
Alikulku (setlementti Louhelan viereinen). Erittäin huono valaistus tunnelissa. Kinnarista päin tullessa pyöräilijöillä huima vauhti ja näkyvyys tunneliin pimeätkö.
Vanhan yhdyntien ylitys Impoonkadun kohdalla. Autoilijan ajolinja on sellainen, että katse ei kohdistu (pohjoisesta tullessa) suojatien alkuun. Tunnelipuistosta tullessa reitti Spesian ohi kirkon ja koulun kulmalle on vähän sekava.
Kinnarin uuden koulun työmaaliikenne.
Keskitalontien ylitys, vilkasliikenteinen. Lisäksi uuden koulun työmaan alue vaarallista.
Junaradan alta kulkeva mäki talvisin jyrkkä ja liukas
Torpantien ylitys, näkyvyys huono
Sinisen Spesia koulun edessä yhteiskouluntien päässä taxit ja muutkin autot ajavat koulun edustalle joka mielestäni ei ole autolla ajoa varten. Lapset ajavat pyörillä aika vauhdilla siitä. Siinä voi useampia autoja olla samaan aikaan lähdössä/ tulossa.
junaradan alikulku (mopoja kulkee ajoittain)
Helsingintie. Kinnarin opiskelijat on osittain siirretty kyseenalaiseen Pajalaan.
Tunnelipuisto. Ratatyön seurauksena aitoihin jäänyt aukkoja, ja tyhmyyden tiivistyessä lapset helposti radalla. Spesian (Validian) parkkipaikka ja oven edusta, raskaasti liikennöity, pikkukoululaisia ei huomioida

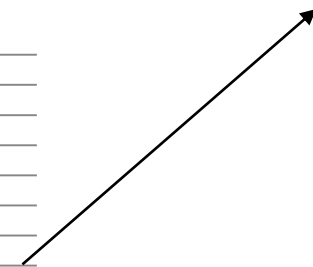
Viestintä ja vuorovaikutus

- Viestinnän osalta kaivattiin ensisijaisesti **lasten opastamista koulureiteillä (72 % vastaajista)**, mutta myös tiedotteita sekä tempauksia ja tapahtumia.

Millaista viestinnän pitäisi olla koulureittien muutostilanteessa?
Valitse 3 tärkeintä.

Edelleen Mannilantien ylityksellä ajetaan vaan eteenpäin pysähtymättä/hiljentämättä. Pitää jotain todella sattua ennen kuin tämä tajutaan!
Poliisin valvontaa , sakotus tarpeen vaatiessa, liikenneturvallisuutta parantavia ratkaisuja, työssyysjä, tien keskelle kävelijöille pysähtymispaikka. Koulutusta huonokäyttöisille autoilijoille. Alemmat nopeakäyttörajoitukset. Lapsille liikennesääntöjen opettamista koulussa. Heijastusliivit kaikille oppilaille.
Hidastustyssyjä
Liikennemerkkejä ja ilmoitustauluja tienvarteen muuttuneista järjestelyistä.
Konkreettisia muutoksia liikennejärjestelyihin.
Koulumatka pienelle voi aina olla vaarallinen, ei pelkästään väistötiloissa opiskeleville. Televisiossa pitäisi pyöriä jatkuvasti mainos pienten koululaisten vaaratilanteista koulumatkalla. Miten lapsi ajattelee ja kuinka aikuinen voi käyttäytyä typerästi liikenteessä. Valtion kustantamana tietenkin.
Virkavallan tehtävä valvoa liikennettä
Koulumatkat väistötiloihin ohjatusi " kävelevällä koulubussilla " Väistömatkan turvallisuutta ja ohjausta ei voida jättää vanhempien vastuulle.

Opastaminen koulureiteillä

Miten uusille koulureiteille opastamisen tulisi tapahtua? Kuinka pitkään lapsia tulisi opastaa uusilla koulureiteillä?

- Uusille koulureiteille opastaminen nähtiin koulun, kodin ja kaupungin yhteisenä asiana.
 - Koulusta toivottiin ohjetta turvallisista reiteistä ja huomioitavista asioista.
 - Vanhemmat käyvät reitin lasten läpi ohjeiden mukaisesti
 - Myös koulupäivän aikana käydään kävelemässä koulun ympäristön reitit
 - Kertaus!
 - Viesti joka suunnasta sama
- Koulureitillä opastamisen pituuden koettiin riippuvan lapsen iästä ja luonteesta. Opastamista tulisi jatkaa niin pitkään kuin tarve vaatii.

Opastaminen koulureiteillä

AVOIMET VASTAUKSET

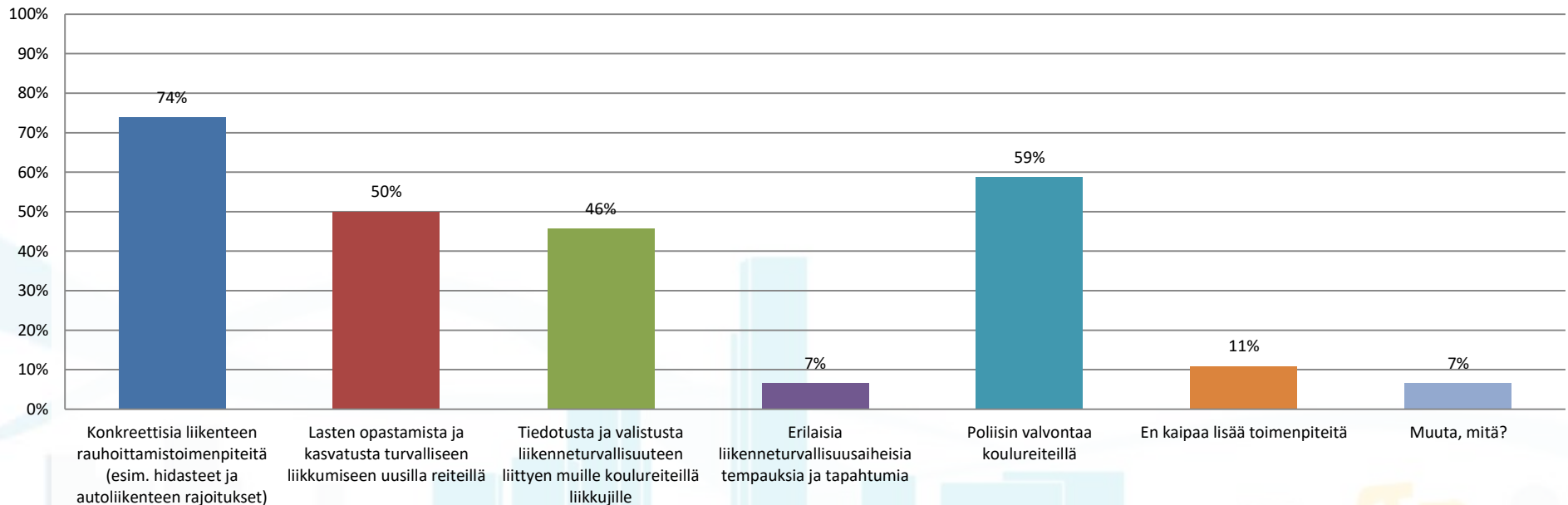
Miten uusille koulureiteille opastamisen tulisi tapahtua?
Tieto vanhemmille että voi harjoitella yhdessä matkaa.
Opastaminen tulisi tapahtua yhdessä kodin ja koulun kanssa, molempien rooli asiassa on tärkeä.
Yhdessä kävelyä vaikka joka viikko , vaikka käynti kirjastossa suunnitellaan reitti koulureitille.
Vanhempien kanssa, koulun kanssa. Liikennekäyttämissääntöjen säännöllinen kertaus koulussa ja kotona. Isommatkin lapset unohtavat yllättävän helposti liikennesäännöt. Varsin usein alakoululaisia tapaa ajamassa pyörällä keskellä tietä, ryntäilevän tielle miten sattuu, joten sääntöjä tulee kerrata usein ja säännöllisesti. Osa porukasta ilmeisesti kovapäisiä.
Kulkemalla reitti lapsen kanssa.
Ensin tiedote koulusta kotiin. Sitten vanhempien kanssa harjoitellaan uusi reitti. Lisäksi opettajat kyselisivät oppilailta koulumatkan sujumisesta.
Yhteiset tutustumisen reittiin niin koulun kuin vanhempien toimesta. Liikennesääntöjen kertausta ja opastusta. Esim. Toisten tienkäyttäjien huomioiminen > ei pyöräillä kavereiden kanssa rivissä estäen toisten kulku...
Kävellen porukalla luokan kesken
Konkreettinen opastaminen ja harjoittelu
Opettajan kanssa siirtyminen yhdessä alussa, perheiden opastus ja reittiin tutustuminen vapaa-ajalla
Vanhemmat ohjaavat, yleistä neuvontaa koulussa. Olin itse mannilantien/sipoontien liikenneympyrässä suojatiepäivystämässä ja hyvin harva lapsi pyörällä tullessaan pysähtyi taluttamaan pyörää suojatiellä tai edes hiljensi vauhtia.
Koko luokka yhdessä käy reitit
Käydään yhdessä läpi reitti ja erityisesti opastetaan vaaralliset ylitykset ja risteykset. Myös kerrotaan miksi on vaarallista. Esim Näkyvyys risteyksessä. Pysäköityjä autoja tms., pimeällä ja sateella auton sivulaseista ei näe. Vanhuksilla voi olla huono hämäränäkö ja taas nuorilla kuseilla ei järkeä päässä.
Liikennevalot Mannilantielle, enempiä opastusta ei tarvitse.
Koulun kanssa koulupäivän aikana
ei riitä että vanhempien kanssa käydään reitti, hyvä olisi opettajienkin kanssa tai muun henkilökunnan. "Vieraita" kuunnellaan paremmin joskus.
Koulu, kaupunki ja perheet yhteistyössä.
Niin että viesti on joka suunnasta (koulu, koti) samanlainen . Ennemmin turvallinen reitti, vaikka se olisi vähän pidempi, kuin lyhyempi ja vaarallisempi.
Ns. Kädestä pitäen.
Vanhemmat opastavat turvallisen koulureitin kulkemalla sen lapsen kanssa niin monta kertaa kun lapsi sen tarvitsee. Vanhempi kertoo myös liikennesäännöt, esim. kummalta puolen ohitetaan jalankulkija, missä jalankulkijan turvallista kulkea jne.
Yhdessä luokan kanssa

Kuinka pitkään lapsia tulisi opastaa uusilla koulureiteillä?
Tarve vaihtelee lapsen mukaan, mitään yleispätevää aikaa on vaikea antaa.
Kun valtaosalla homma on "hanskassa" niin aremmat ja epävarmemmat lapset saavat myös asian haltuun ottamalla muista mallia.
Ei siihen ole aikamäärettä, toiset kulkevat sujuvasti, toiset tarvitsevat saattajaa koko vuodeksi.
Lapsesta riippuen viikosta kuukauteen.
Kunnes reitti selkeästi on hallinnassa.
Toiset oppivat uuden reitin ja vaaranpaikat nopeammin kuin toiset. Yleisesti kannattaa koulussa kysellä silloin tällöin, miten sujuu.
Riippuu lapsen iästä, sekä yksilöllisistä valmiuksista. Vanhempi varmasti tuntee lapsensa tarpeen.
Ekaluokkalaisille ehkä viikko pari, viitosille riittää kerta.
Viikon ajan
1-2vkoa
iästä riippuen 1-10pv
kerta riittää
Pari kertaa
Ensimmäinen viikko
riippuu minkä luokan oppilas. Ekaluokkalainen tarvii useamman viikon eikä sekään välttämättä riitä.
Riippuu lapsen iästä ja luonteesta , vaikea sanoa yleispätevää aikaa.
Ensimmäiset pari viikkoa on varmaan kriittisimmät , jotta marja ja liikenne tulee lapselle tutuksi. Riippuu myös paljon lapsen kypsyydestä. Myös vanhempien verkostoituminen auttaa, esim meillä on useammalla aikuisella naapurilasten perheistä mahdollisuus saattaa lapsiporukkaa (vuorotyö, äitiysloma).
Riippuu lapsesta, toiset oppii nopeammin, toiset hitaammin.
Kunnes osaavat reitin kulkea.
Niin että oppi on päässä

Muut toimet koulureittien liikenneturvallisuuden parantamiseksi

- Noin $\frac{3}{4}$ vastaajista toivoi liikenteen rauhoittamiseksi **konkreettisia toimenpiteitä**, kuten hidastetöyssyjä ja muita autoliikenteen rajoituksia.
- Suuri osa vastaajista (59 %) kaipasi myös poliisin valvontaa, lasten opastamista ja kasvatusta (50 %) sekä tiedotusta ja valistusta (46 %) turvalliseen liikkumiseen liittyen.

Minkälaisia toimia kaipaisitte vielä Kinnarin oppilaille väliaikaisten koulureittien liikenneturvallisuuteen liittyen?

Muu vapaa palaute

SITOWISE

Muut kehitysehdotukset ja vapaa palaute koulureittien liikenneturvallisuuteen ja muutostilanteen onnistumiseen liittyen?

Meidän perhe ratkaisi asian niin että kuljetamme ekaluokkalaista kouluun ja haemme iltapäiväkerhosta (lapsella toki pidemmät päivät tämän takia). Kulkee myös välillä yläkoulussa olevan isosisaruksen kanssa.

Ei anneta yksin kulkea turvallisuus syistä

Väliaikaiset liikennevalot Mannilantielle

Talven lähestyessä on syytä muistaa että liikenneturvallisuuden kannalta on ensiarvoisen tärkeää että lumen auras ja liukkauden torjunta toimii tehokkaasti vaihtelevissakin sääolosuhteissa.

Ongelma ei ole pelkästään tien ylittäminen vaan yksin kulkeminen, mitäs jos kaveri ei kuljekaakaan samaa matkaa syystä tai toisesta.. Tässä kohtaa keskustelu lasten kanssa toisten huomioimisesta ja että kaveria ei jätetä.

En tiedä olisiko se mahdollista, mutta pystyisikö Kinnarin uuden koulun työmaan liikennettä rajoittamaan viereisellä pyörä/kävelytiellä. Esim. järjestämällä pyörätien vereen "kaistan" missä voisi turvallisesti liikkua ja työmaa ajoneuvot voisivat pysyä "omalla puolellaan"

Mielestäni muutokset eivät ole olleet kovinkaan onnistuneita. Mannilantien muutokset ovat olleet lähinnä kosmeettisia, eivät vaikuta "teiden kuninkaan" ajotapaan mitenkään. Konkreettisia liikenteen rauhoittamistoimenpiteitä kaivataan huomattavasti enemmän. Omien lasten reitillä pahimmat paikat ovat Mannilantien ylitys sekä Keskitalontien ja Metsolantien risteys. Monella on hankaluuksia ymmärtää tasa-arvoiset risteykset Keskitalontielle ja tilannopeudet usein liian kovia. Toivon sekä konkreettisia liikenteen rauhoittamistoimenpiteitä sekä myös poliisin valvontaa kumpaankin paikkaan. Ilmeisesti joillekin autoilijoille vain säännöllinen lompakolle meno auttaa raskaaseen ja itsekkääseen ajotapaan.

Suojateiden kohdille pitäisi asentaa lisävalaistusta, nyt kun pimeällä ajaa niiden yli niin ei oikeasti voi varmasti sanoa onko joku astumassa suojatielle ennekuin on jo kenties liian myöhäistä.

Lisäksi pitäisi laittaa liikenevaloja suojateiden kohdalle, toiminta painonapeilla ja myös siten että jos autoilija ajaa ylinopeutta niin valot vaihtuu punaiseksi eli ns. stop and go rangaistus, tämä toimii käytännössä todella hyvin ja opettaa autoilijoita ajamaan rauhallisemmin. Stop and go valot on käytössä monessa Euroopan maassa.

Talvipyöräilyä voisi harjoitella koulussa, samoin pyörän huoltoa ja pyöräreittejä esim. uimahalliin, kirjastoon yms.

Niin kauan kuin oppilaat ovat opiskelemassa JYKin alueella, moni heistä suuntaa iltapäivällä kodin sijaan Prismakeskukselle päin. Sen takia myös Helsingintien ylittäminen turvallisesti tulisi huomioida paremmin. Asia on varmasti tärkeä myös JYKin kasvaessa Loutin oppilailla.

Myös Kartanon moduulin siirretyt pitää huomioida

Liikennevalot Mannilantielle.

liikennevalot tai sellaiset vilkkuvat Mannilantielle kuten Sipoontielläkin

Hidasteet koululaisten reiteille. Televisiomainos. **Koulussa voisi ekaluokalla olla liikennekoulutusta, kuinka kuljen liikenteessä jalan ja pyörällä, liikennesäännöt.**

Vaaratilanteita ollut mm. Helsingintielle ja näistä on turha lapsia syyllistää.

Kävelevä koulubussi, eli koulumatkat koulun ohjaukseen, koulupäivä alkamaan Kinnarin kentältä ja päättyämään sinne erityisesti alkuopetuksen ryhmillä.

Kysely Kinnarin koulun 3.-6. luokan oppilaille

Vastausmäärät

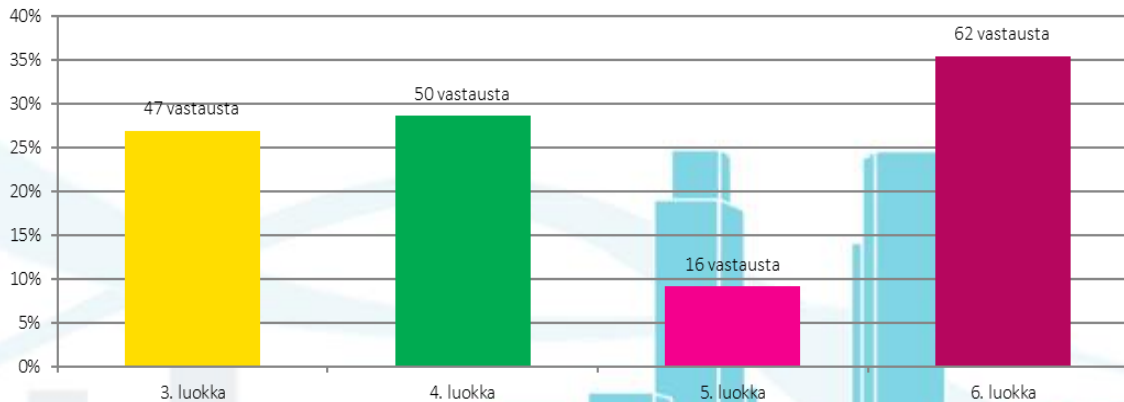
3. – 6. luokkalaisten kysely oli avoinna Surveypal-järjestelmässä 8.11. – 28.11.2018, jolloin vastauksia saatiin 3. ja 6. luokkalaisilta yhteensä 109 kpl. Kysely avattiin uudestaan 4. ja 5. luokkalaisille aikavälille 30.11. – 7.12.2018, jolloin vastauksia saatiin lisää 66 kpl. Kyselyyn vastattiin kootusti oppituntien yhteydessä.

Yhteensä vastauksia saatiin **175 kpl**

Eniten vastauksia saatiin 6. luokkalaisilta (62 kpl) ja vähiten 5. luokkalaisilta (16 kpl). 5. luokkalaisten pienehkön vastaajamäärän vuoksi satunnaisvaihtelun osuus korostuu luokkakohtaisissa vertailuissa.

Syitä joidenkin luokkien alhaiseen vastausmäärään oli muun muassa se, että tietokoneet eivät olleet käytössä vastausaikana.

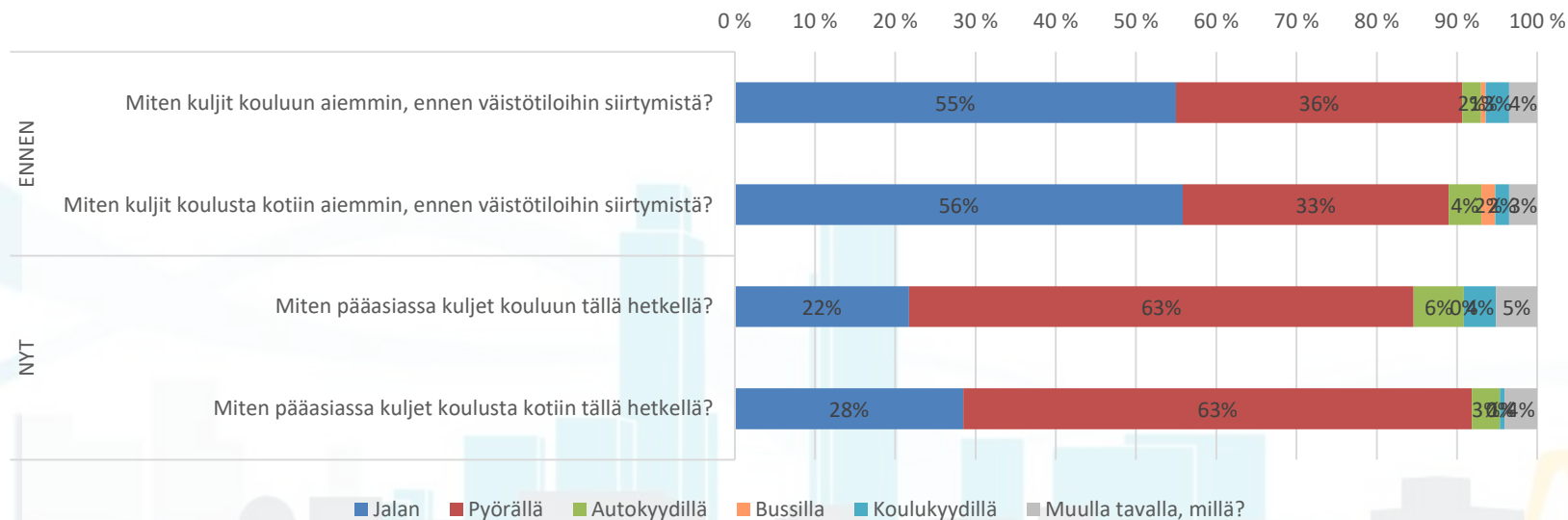
Millä luokalla olet?

	OPPILASMÄÄRÄ	VASTAUSASTE
3. luokka	54	87 %
4. luokka	60	83 %
5. luokka	47	34 %
6. luokka	62	100 %

Kulcutavat koulumatkoilla

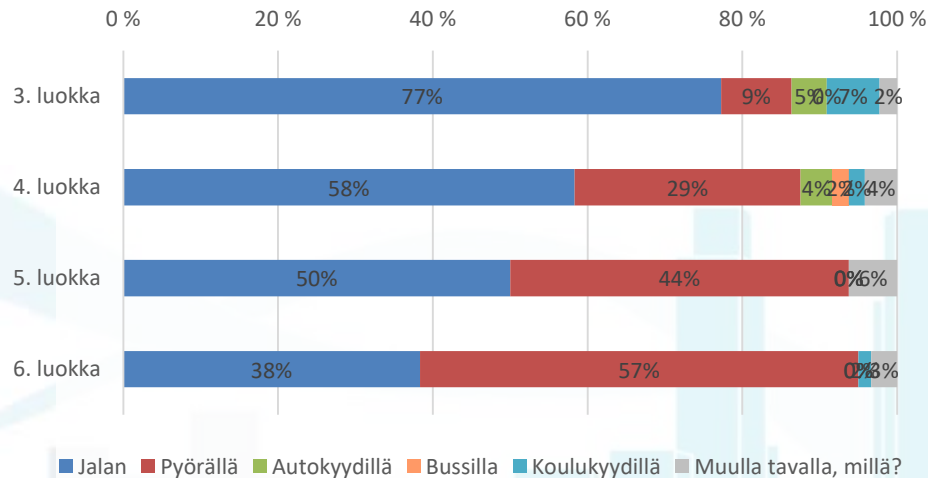
- Noin **55 %** kaikista vastaajista ilmoitti kulkeneensa kouluun kävelen ennen väistöiloihin muuttamista. Väistöiloihin siirtymisen jälkeen pyörä oli selvästi suosituin kulkumuoto.
- Noin **30 %** vastaajista oli vaihtanut jalankulusta pyöräilyyn muutoksen yhteydessä.
- Vain **4 %** vastaajista (8 vastaajaa) oli vaihtanut kävelystä tai pyöräilystä autokyytiin muutoksen yhteydessä.
- Kaikkiaan autokyydillä kulki kouluun muutoksen jälkeen **6 %** vastaajista (11 vastaajaa). Heistä valtaosa (8 vastaajaa) kulki kuitenkin koulusta kotiin kävelen.

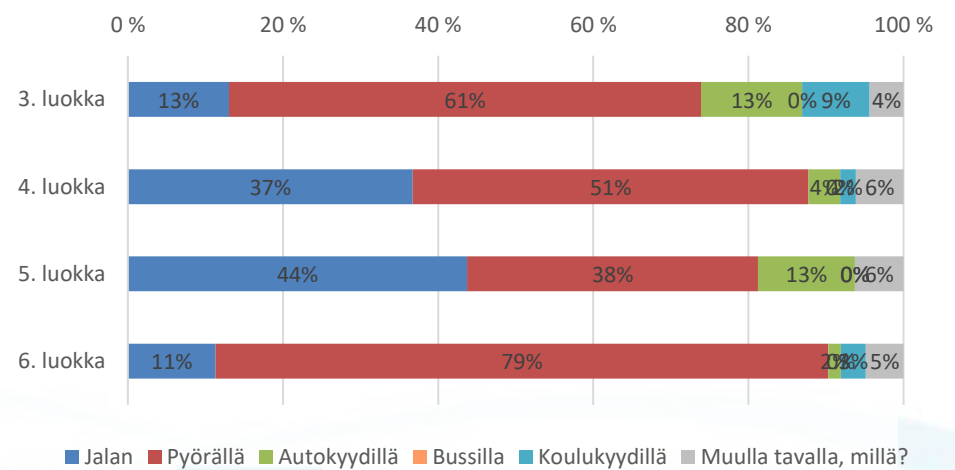
Kulkevat koulumatkoilla

- Ennen muutosta kävelyn osuus koulumatkan kulkutapana korostui mitä nuoremasta vastaajasta oli kyse. 3. luokkalaisista yli $\frac{3}{4}$ ilmoitti kulkeneensa kouluun aiemmin kävelen. Mahdollisia syitä ovat koulumatkan pidentyminen sekä 3.-luokkalaisilla lupa kulkea pyörällä.
- Muutoksen jälkeen pyöräilyn osuus kasvoi selkeimmin juuri nuorimpien vastaajien joukossa. 3. luokkalaisista reilu puolet vastaajista (24 vastaajaa) oli vaihtanut jalankulun pyöräilyyn.

Miten kuljit kouluun aiemmin, ennen väistötiloihin siirtymistä?

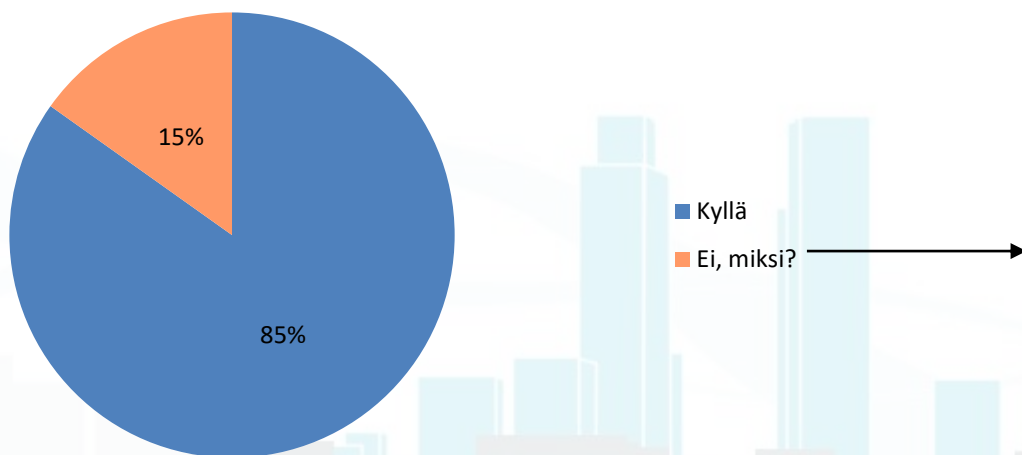
Miten pääasiassa kuljet kouluun tällä hetkellä?

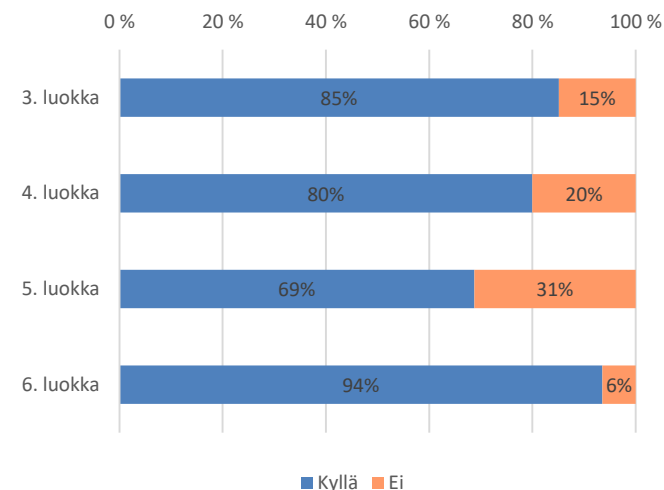
Koulumatkan turvallisuus

- 85 % oppilaista koki nykyisen koulumatkansa turvalliseksi. Vertailun vuoksi vanhemmille suunnatussa kyselyssä uuden koulureitin turvallisuuteen tyytyväisiä oli ainoastaan 24 %.
- Kaikkein turvallisimmaksi koulumatkansa koki 6. luokkalaiset vastaajat.
- Monesta vastauksesta esiin nousi vaarallisuuden tunne kadun ylityksissä.

Onko uusi koulumatka mielestäsi turvallinen?

Onko uusi koulumatka mielestäsi turvallinen?

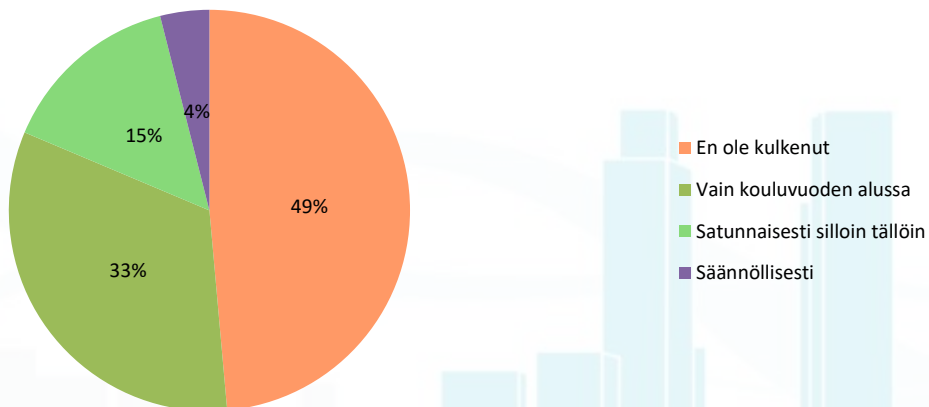

koska se kulkee Mannilan tien yli.
Aika turvallinen mutta matkalla on niin paljon taxejä.
Koska koulumatkallani on vaarallinen tienylitys.
Koska koulumatkallani on niin paljon rekoja. Suht. turvallinen
koska isolla risteyksellä ajaa paljon hölmöjä kuskeja
koska matkalla on iso pelottava suojatie.
liian paljon rikkinäisiä liikennevaloja
Koska siinä kulku reitillä on liikenneympyrä mutta muuten se on turvallinen.
isoja risteyskiä
ei koska epä turvallinen koskameidän lähellä on suojatie joka on todella vaarallinen pimeänä
Siinä kohdassa kun alitetaan junarata, on talvella liukas ja jyrkkä mäki.
suojatie on välillä vaarallinen
Liikaa tietöitä
joskus se on turvallinen ja mutta silloin kun liikenne valot eivät toimi niin silloin se on vähän vaarallinen.
monta isoja risteystä
liikaa isoja risteyskiä
liikaa mopoja tulee ja menee meidän VIERESTÄ!
Koska on todella paljon isoja risteyskiä!

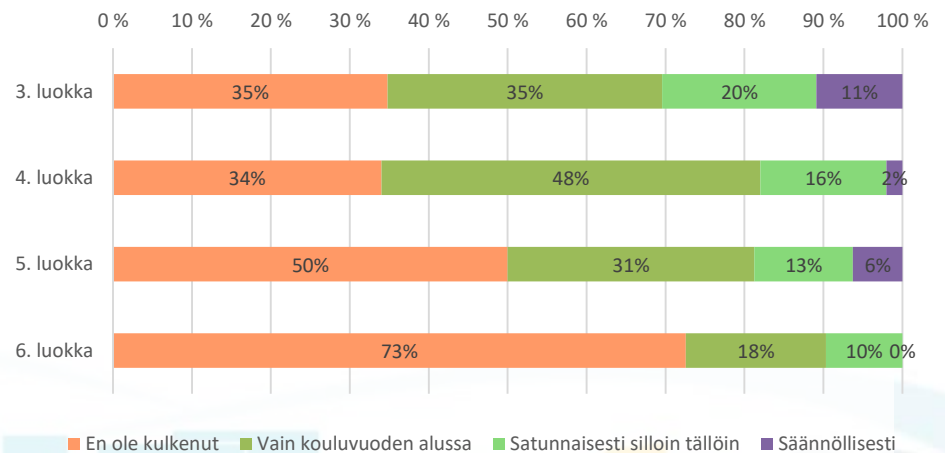
Koulumatkan kulkeminen

- Noin puolet kaikista vastaajista ei ollut kulkenut koulumatkaansa vanhemman tai muun saattajan seurassa. Säännöllisesti matkoja teki yhdessä 4 % ja satunnaisesti 15 % vastaajista. (Vanhemmista 93% ilmoitti kulkeneensa koulureitin yhdessä lapsen kanssa.)
- Koulumatkan kulkeminen vanhemman tai muun saattajan kanssa oli sitä yleisempää mitä nuorempi vastaaja oli. 3. luokkalaisista matkoja teki yhdessä vähintään satunnaisesti vajaa kolmannes vastaajista.

Kuinka usein olet kulkenut koulumatkan vanhempasi tai muun saattajan seurassa?

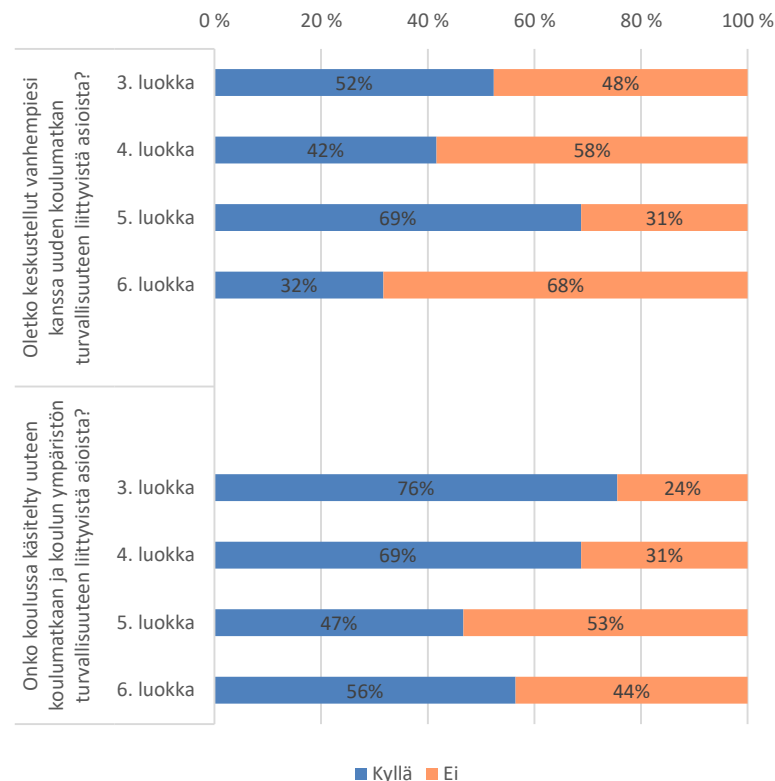

Kuinka usein olet kulkenut koulumatkan vanhempasi tai muun saattajan seurassa?

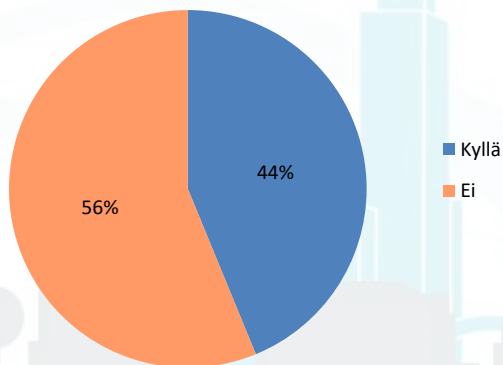

Koulumatkojen käsittely kotona ja koulussa

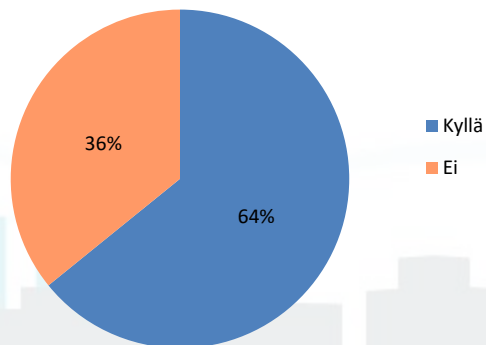
- Kaikista vastaajista 44 % oli keskustellut vanhempiensa kanssa koulumatkansa turvallisuudesta ja 64 % käsitellyt aihetta koulussa.
- Koulussa aihetta olivat yleisimmin käsitelleet nuorimmat, eli 3. luokkalaiset vastaajat. Vanhempiensa kanssa aiheesta olivat yleisimmin keskustelleet myös 3. luokkalaiset vastaajat, mutta toisaalta myös 5. luokkalaiset vastaajat.

Oletko keskustellut vanhempiesi kanssa uuden koulumatkan turvallisuuteen liittyvistä asioista?

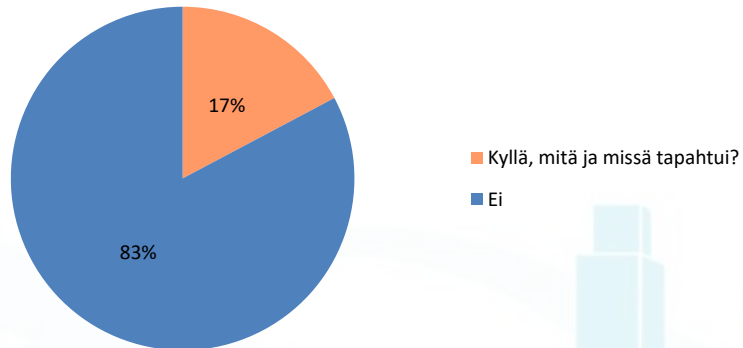
Onko koulussa käsitelty uuteen koulumatkaan ja koulun ympäristön turvallisuuteen liittyvistä asioista?

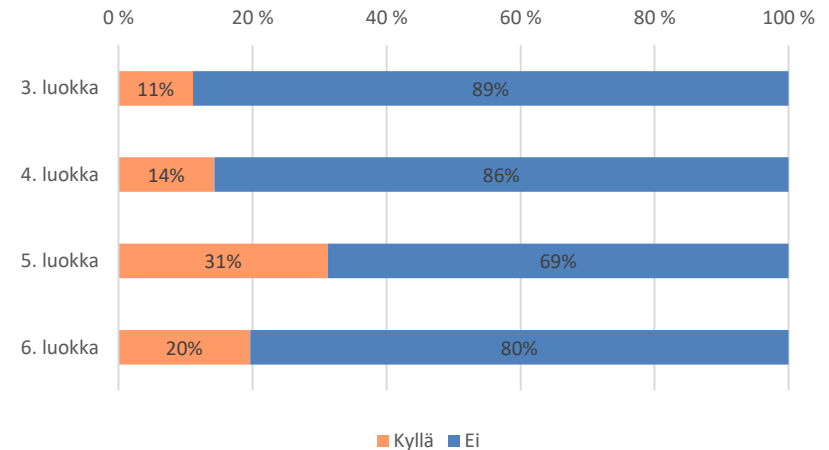
Vaaratilanteet koulumatkalla

- Kaikkiaan 17 % vastaajista oli kohdannut vaaratilanteita koulumatkallaan.
- Eniten vaaratilanteita oli sattunut vanhimmille 5. ja 6. luokkalaisille vastaajille.

Onko uudella koulumatkalla tapahtunut vaaratilanteita liikenteessä?

Onko uudella koulumatkalla tapahtunut vaaratilanteita liikenteessä?

Vaaratilanteet koulumatkalla

Onko uudella koulumatkalla tapahtunut vaaratilanteita liikenteessä?

-> Kyllä, mitä ja missä tapahtui?

AVOIMET VASTAUKSET

Pihasta tuli auto ja joku ei huomannut sitä. Tapahtui Kinnarissa.
Olemme joutuneet melkein rekan alle.
olin kävelemässä kouluun. ylitin sipoontien auto oli antanut mulle tilaa mut sitten kun mä kävelin siitä sen paino kaasua mutta sen renkaat suti joten mä ehin juosta yli. :(
meinasin kaatua kun olin reunassa ja joku meni tosi kovaa ohi ja hipaisi minua. tapahtui alakulun alamäessä.
Kerran,kun menin kouluun auto meinasi ajaa päälleni.
auto ajoi melkein päältäni
Auto päästi suojatien keskelle ja sen jälkeen painoi kaasua.
Metsolan tien ylityksessä en katsonu eteen ja ja auto joutu tekemään äkkijarrutuksen.
Melkein isolla tiellä
Olin tulossa koulusta kotiin sipoontietä ja olin ylämäki kohdassa aidat loppuivat ja kaaduin auto tielle
Auto meinasi ajaa päälleni suojatiellä.
Mä melkeen kaaduin kun ajoin mun pyörällä.
Auto ajoi melkein ylitseni Helsingintien risteyksessä illalla.
kolari ja olin vieressä
Mäellä meinasin törmätä Pokemon go muksuun.
Kerran koulukujan risteyksessä auto ajoi huomattavasti yli nopeutta.
alamäessä, joku nainen kaatui pyörällä ja siltä aukesi pää pahasti
Kun jotkut ajavat liikennevaloissa punaisia päin.
Kaaduin
Usein aamulla ison risteyksen liikennevalot josta, lähes kaikki täällä väistöiloissa kartannossa olevat kinnarin oppilaat kulkevat kouluun niin eivät toimi ja kinnarin vieressä on paljon tietöitä jotka myös hankaloittavat kulkuamme!
punainen bemari melkein ajoi mun päältä
MELKEIN MUN KAVERIN PÄÄLTÄ MENI MOPO!
No kaksi autoa törmäsi

Avoin palaute koulureittien turvallisuuteen liittyen

- Valtaosassa avoimia vastauksia ei kaivattu lisää toimia koulumatkojen turvallisuuden parantamiseksi.
- Avoimissa vastauksissa esille tulleet turvallisuuspuutteet liittyivät **useimmin liikennevaloihin ja niiden toimivuuteen.**

Kaipaisitko vielä apua esim. vanhemmilta tai koululta, jotta koulumatka olisi turvallinen? Millaista apua kaipaisit?
"En kaipaa" yms. vastaukset 138 kpl (79 %)
Tiet hiekotettais KUNNOLLA.
Haluaisin, että kaikki koululaiset taluttaisi tiet. Ainakin isoimmat.
Muuta apua en tarvitsisi kun, ne isonristeyksen liikennevalot ja tietyöt. Meidän luokkalaiset ja myös minä myöhästelemme kouluun tulossa liikennevalojen takia ja joudumme itse katsomaan milloin autoja ei tule ja menemään silloin! Kun oikein muuta reittiä ole. :(
talvi renkaita pyörään talveksi
Muu palaute koulureittien liikenneturvallisuuteen liittyen?
"Ei muuta", "en kaipaa mitään" yms. vastaukset 65 kpl (37 %)
"Koulumatka on turvallinen" yms. vastaukset 18 kpl (10 %)
Katuja voisi valaista enemmän.
Kaikki eivät taluta suojatietä. Siitä pitäisi keskustella koulussa. Myös työmaan rekkojen pitäisi olla varovaisempia.
Jos jotkut menevät pyörällä kouluun,niin pitäisi hiekottaa teitä.
koulureitit ovat vaarallisia talvella ja pimeällä
Helsingintie on aika vaarallinen ylittää pimeällä!
Joskus vähän ärsyttää kun on niitä kaahailioita jotka ajaa ohi aika kovaa.
Se on toiminut ihan hyvin mutta lepolan liikene ympyrässä saisi olla liikene valot.
Mielestäni on vaarallista, että autoilla on toimivat liikennevalot mutta kävelijöillä ei.
Isossa risteyksessä liikenne valot on välillä rikki.
Minusta on kiva juttu kun, aikuiset auttavat ja oikeasti huolehtivat meidän turvallisuudesta!

SITOWISE

Kaipaisitko vielä jotakin, että katujen ylittäminen olisi turvallisempaa?
"En kaipaa" yms. vastaukset 119 kpl (68 %)
Ihmiset olisivat varovaisempia liikenteessä.
liikennevalot ja merkit.
En kaipaa, paitsi liikennevalot viimeiseen suojatiehen ettei autot ja käveliät mene ristiin rastiin!
Kyllä, kunnan liikennevalot.
liikennevaloja
liikennevalot
kaipaisin enemmän liikennevaloja
hidastus töyssyt suojateiden eteen.
Liikenne valot
Liikennemerkkejä lisää
Olisi turvallisempaa jos olisi liikennevalot.
ei paisi työmaa kunto
Koulumatkallani ei ole useita katuja.
se että olisi liikene valoja enemmän tässä koulun lähellä.
Talvella mielusti menisin paikallisbussilla...
Olisi ihan mukavaa, että liikennevalot toimisivat.
Olisi hyvä, jos liikennevalot toimisivat aina.
Liikennevalot eivät aina toimi, joten silloin kadun ylittäminen ei ole niin turvallista.
k-marketin vieriseen risteykseen olisi kiva liikenne valot.
liikennevalot
liikennevalot
Liikennevalot.
Ehkä lisää heijastimia.

Kysely Kinnarin koulun 1.-2. luokan oppilaille

Vastausmäärät

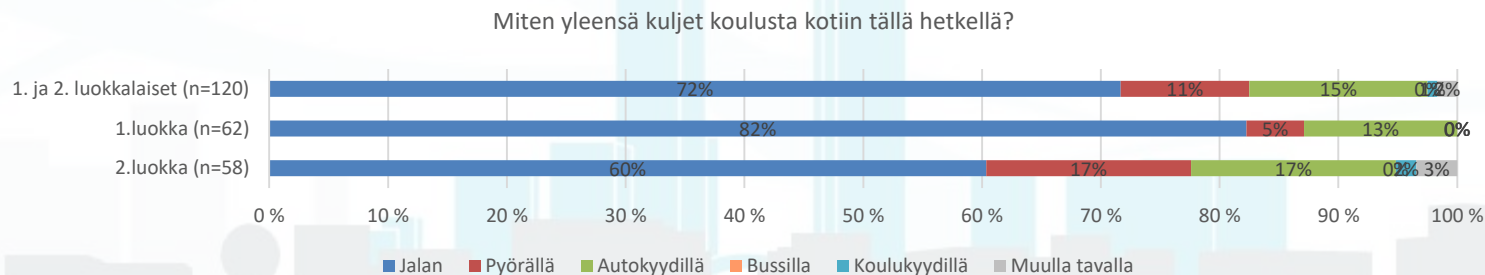
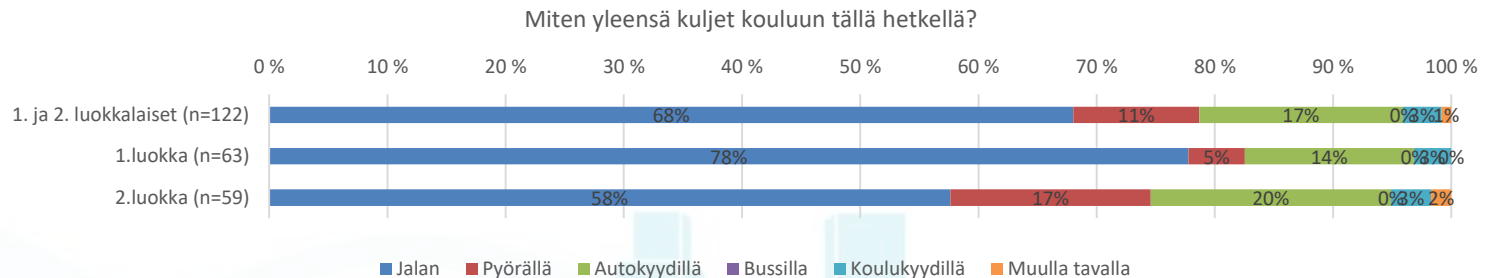
- Nuorimpien 1. - 2. luokan oppilaiden kysely toteutettiin paperikyselynä. Vastauksia kerättiin kootusti oppituntien aikana aikavälillä 8.11. – 25.11.2018.
- Vastauksia saatiin yhteensä 108 kpl, joista 56 % oli 1. luokkalaisilta ja 44 % 2. luokkalaisilta.

	OPPILASMÄÄRÄ	VASTAUSASTE
3. luokka	62	97 %
4. luokka	58	83 %

Kuljutavat koulumatkoilla

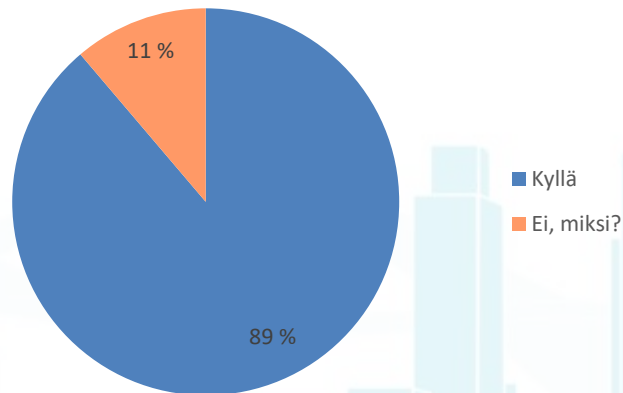
- 68 % kaikista vastaajista ilmoitti kulkevansa kouluun yleensä kävellen.
 - 1.luokkalaisista 78 % kulkee yleensä kävellen ja
 - 2. luokkalaisista 58 %
- Autokyydillä kouluun kulki 17 % kaikista vastaajista (1.luokka 14 % ja 2. luokka 20 %).
- Jalan koulusta kotiin ilmoitti kulkevansa 72 vastaajista.
 - 1.luokkalaisista 82 %
 - 2. luokkalaisista 60 %.
- Autokyydillä koulusta kotiin kulki 15 % kaikista vastaajista (1.luokka 13 % ja 2. luokka 17 %).
- Pyörällä kouluun ja koulusta kotiin kulkee kaikista vastaajista 11 % (1.luokkalaiset 5 % ja 2.luokkalaiset 17 %).

Koulumatkan turvallisuus

- 89 % 1. ja 2. luokkien oppilaista koki koulumatkansa turvalliseksi.
- 2.-luokkalaiset kokivat koulumatkan hieman turvallisemmaksi (96 %) kuin 1.-luokkalaiset (83%).

Onko koulumatka mielestäsi turvallinen?
(n=107)

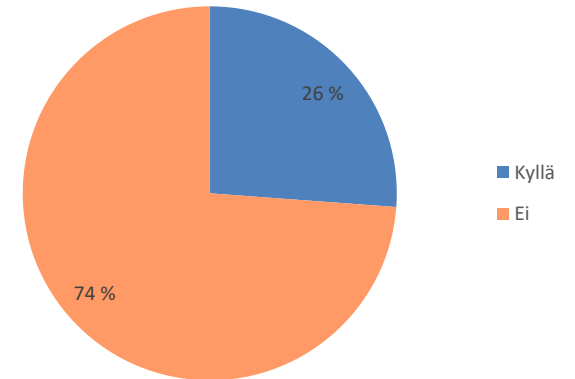

Autoilijat
Autot tulee matkalla
Kaksi autotietä, enkä osaa mennä niistä.
Se on aika pitkä ja jotkut kohdat voi pelottaa, esimerkiksi se että joku tulee puiden takaa
Koska on isoja poikia
Alamäen jälkeen suojatie
Autotie
Isoja poikia ja niillä on mopot
Auto
Isoja poikia tiellä
Koska ei ole liikennevaloja
Koulureitillä on myös vaihtoehto ilman suojatietä.

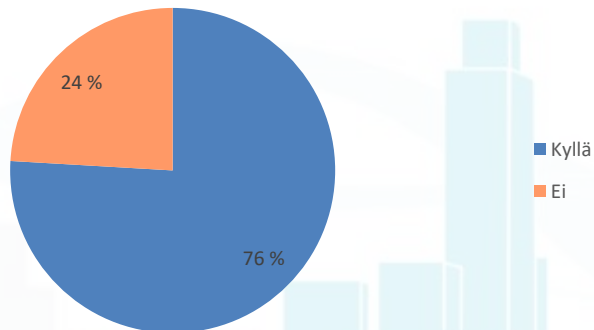
Koulumatkan kulkeminen

- Kaikista vastaajista **76 %** ilmoitti puhuneensa koulumatkan liikenneturvallisuudesta (kuten kadun ylityksistä) vanhempiensa kanssa ja **91 %** ilmoitti asioita käsitellyn koulussa.
 - 1. luokkalaisilla vastaavat osuudet olivat **85 %** ja **90 %**
 - 2. luokkalaisilla **65 %** ja **92 %**.
- **26 %** vastaajista haluaa vanhemmilta tai koululta apua, jotta koulumatka olisi turvallisempi.
 - 1. luokkalaisista apua kaipaa **28 %**
 - 2. luokkalaisista **23 %**.

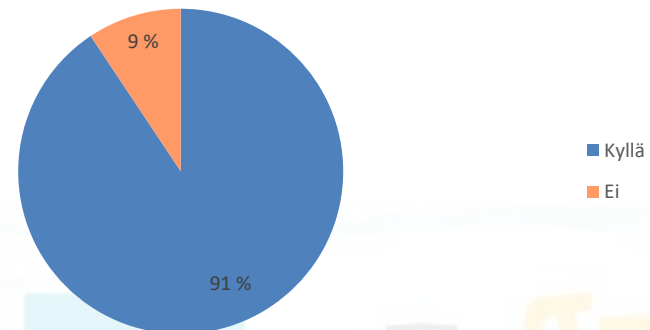
Kaipaisitko apua vanhemmilta tai koululta, jotta koulumatka olisi turvallisempi? (n=107)

Oletko puhunut vanhempiesi kanssa koulumatkan liikenneturvallisuuteen liittyvistä asioista?

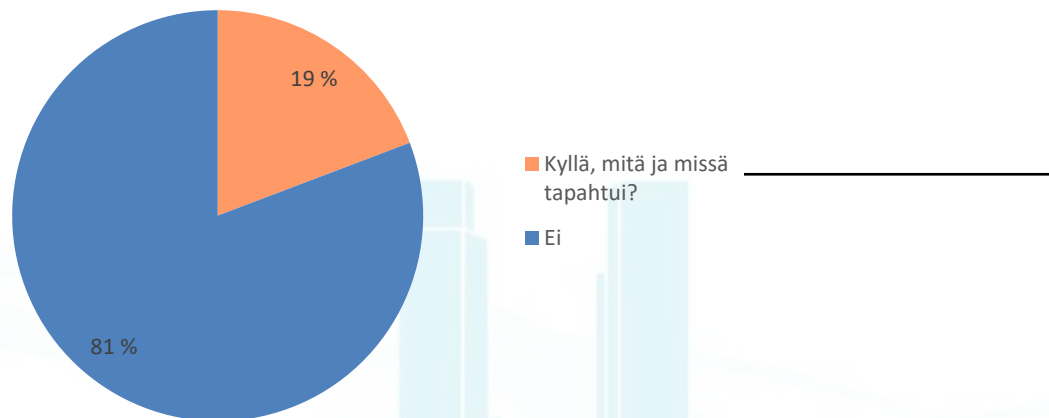
Onko koulussa puhuttu koulumatkan liikenneturvallisuuteen liittyvistä asioista? (n=107)

Vaaratilanteet koulumatkalla

- Vaaratilanteita liikenteessä koulumatkalla oli sattunut **19 %** vastaajista.
- Vaaratilanteiksi on mainittu mm. autoilijat ja pyöräilijät sekä muiden lasten kiusaaminen.
- 1.luokkalaisista 21 % vastasi koulumatkalla sattuneen vaaratilanteita ja 2.luokkalaisista 17 %.

Onko koulumatkalla tapahtunut vaaratilanteita liikenteessä? (n=104)

Auto törmäs
Mio on hyökännyt minun päälle
Minua on joskus seu (pyyhitty pois)
Kerran joku tuli tönimään.
Olen myöhästynyt
Kaveri ei huomannut autoa ja meinasi jäädä auton alle.
Kerran menin junan raiteiden lähelle
Auto ei antanut tietä suojatiellä. Kaaduin jyrkässä mäessä.
Pyöräilijät ajoi melkein päle
Kauhakuormaajan kauha meni aivan pään vierestä. (kodin takana on työmaa)
Autoilija ajoi kovaa suojatielle ja pysähtyi juuri ennen suojatietä.
Pyörätiellä pyörät kaahasivat vierestä liian läheltä
Mopoiilija kaahasi melkein päälle Sipoontien risteyksessä
Parkkipaikalla auto ajoi liian läheltä.
Kompastuin suojatiellä. (ei käynyt kuinkaan, nousin ylös)
Pyörä ajoi kovaa takaa ja ohitti sitten
Pyörä törmäsi kaaduin
Autokolari

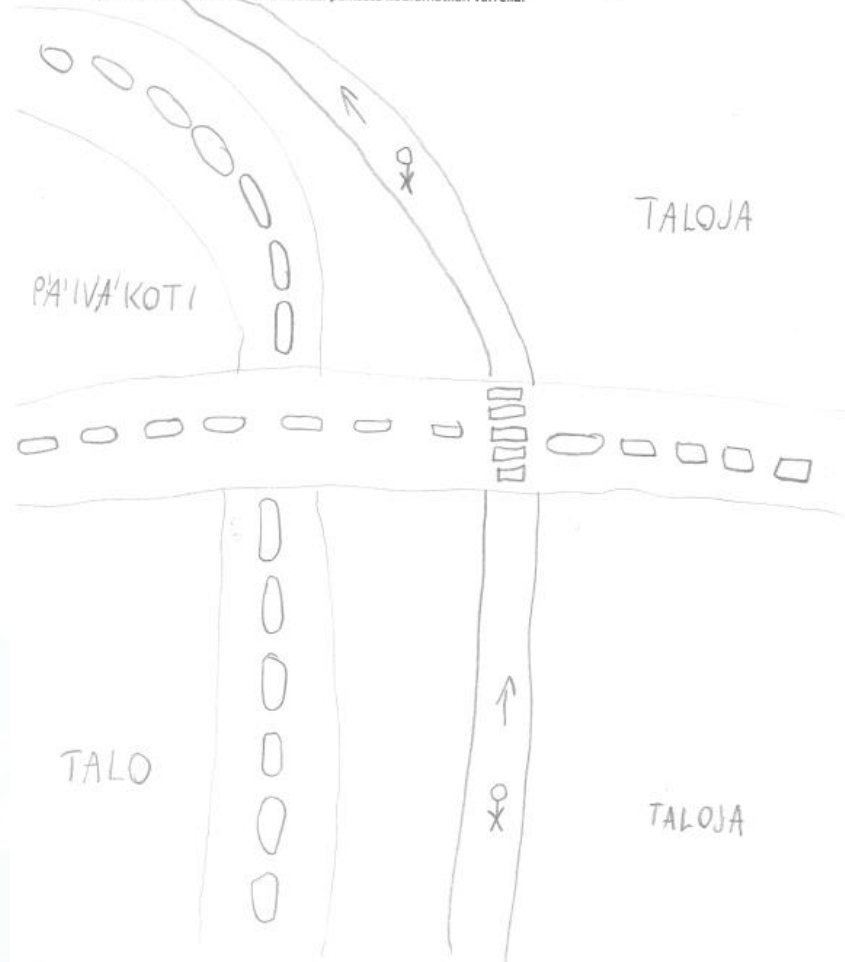
Avoin palaute koulureittien turvallisuuteen liittyen

- Lähes puolet avoimista vastauksia koulumatkan turvallisuuteen liittyen olivat neutraaleja/positiivisia (ei vaaraa).
- Avoimissa vastauksissa esille tulleet turvallisuuspuutteet liittyivät mm. autoilijoihin, risteysalueisiin ja katujen ylityksiin.

Kerro vapaasti koulumatkan turvallisuuteen liittyvistä asioista TAI piirrä kuva vaaralliseksi kokemastasi paikasta koulumatkan varrella.
Ei vaaraa, 9 kpl
Auto meinasi ajaa päältä
Auto melkeen ajoi mua päältä
Törmäys ja jalka
Minua on seurannut joku hullu mies 1.luokalla.
Iso risteys!
Työmaa alue
Kiva.
Alikulkutunnelissa tulee monta pyörää kerralla ja vauhdilla
Yläpuolella oleva junaraide pelottaa, että tippuu.
Auto tiet
Iso tie ennen spesiaa
Iso tien ylitys
Isot tienylitykset

Vastaajien piirustuksia

piirra kuva vaaralliseksi kokemastasi paikasta koulumatkan varrella.

iso tien YLITYS

Kyselyiden johtopäätökset

- Kinnarin koululaisten turvallisiin koulureitteihin liittyvä kysely toteutettiin hieman erimuotoisena oppilaiden vanhemmille, 3.-6. luokkalaisille oppilaille ja 1.-2. luokkalaisille oppilaille.
- Vanhempien kyselyyn saatiin yhteensä 46 vastausta, 3.-6. luokkalaisten kyselyyn 175 vastausta (vastausaste 78 %) ja 1.-2. luokkalaisten kyselyyn 108 vastausta (vastausaste 90 %). Syitä joidenkin luokkien alhaiseen vastausmäärään oli muun muassa se, että tietokoneet eivät olleet käytössä vastausaikana.
- Suuri osa oppilaista kulki aiemmin kouluun kävellen ja väistötiloihin muuttamisen jälkeen pyörällä. Autolla kuljetettavien määrä kasvoi kyselyn perusteella vain hieman (4%). Pyörällä kulkemisen yleisyys kasvoi oppilaan iän myötä. 1. - 2. -luokkalaisten joukossa autokyydillä kulkevia oli kohtuullisesti (17 %), mutta autokyydillä kulkemisen yleisyys laski selvästi 3. luokasta ylöspäin.
- Oppilaiden vanhemmista vain noin neljännes koki muuttuneen koulumatkan turvalliseksi. Turvallisuustilanteen koki huonoksi 22 % ja erittäin huonoksi 17 % vastaajista. Oppilaista kuitenkin lähes 90 % koki koulumatkansa turvalliseksi.
- Vanhemmat kokivat yksittäisistä kohteista turvattommaksi Mannilantien ylityksen, jo tehdyistä kevyistä toimenpiteistä huolimatta. Suojatien yhteyteen toivottiin liikennevaloja tai hidastetöyssiä.
- Oppilaat kokivat vaaratilanteita aiheuttavan myös Kinnarin koulun työmaaliikenne sekä usein poissa käytöstä olevat Helsingintien/Kartanontien liittymän liikennevalot.
- Nuorimmista 1. – 2. luokkalaisista oppilaista melko suuri osa (25 %) kaipasi opastusta koulureitilleen. 3. – 6. luokkalaiset oppilaat eivät kaivanneet apua koulumatkojen kulkemiseen tai liikennekasvatukseen. Vanhemmista valtaosa kaipasi lapsilleen opastusta/saattajaa koulumatkoille, tehokkaampaa viestintää ja poliisin valvontaa. Sekä oppilaat että aikuiset toivoivat liikenteen rauhoittamista.
- Uusille koulureiteille opastamisessa ja saattamisessa korostettiin **koulun ja kodin yhteistyötä**. Opastusta toivottiin siihen asti, kunnes reitit oli hallussa.

Toimintamallit

Seuraavilla sivuilla on esitetty työn aikana hyväksi todettuja toimintamalleja väliaikaisten koulureittien liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Osa keinoista soveltuu hyvin myös muuhun muutostilanteeseen esimerkiksi uuden koulun käyttöön ottoon, mikäli reitit muuttuvat.

Yhteistyö kaikkien osapuolien kesken on tärkeää

Erityisesti oppilaiden vanhemmat ovat huolissaan muuttuvien koulureittien turvallisuudesta. Hankkeessa toteutetun kyselyn perusteella vanhempien huoli on merkittävästi suurempi kuin lasten, vaikkakin myös 1.-2.-luokkalaisista neljäsosa koki tarvitsevansa aikuisen apua muuttuville koulureiteille. Vanhempien huolta voidaan koittaa lieventää ottamalla heidät mukaan toimenpiteiden määrittelyyn jo hyvissä ajoin ennen muutostilannetta esimerkiksi järjestämällä **keskustelutilaisuus tai työpaja**. Vanhempien lisäksi tilaisuuteen kannattaa kutsua oppilaita, koulupuolen edustus ja liikennesuunnittelijat. Liikennenympäristön toimenpiteiden lisäksi tulee pitää huoli, että pohditaan myös tiedotus- ja asenteisiin vaikuttamistoimenpiteitä. Yhteistyötilaisuuksilla voidaan lisätä myös muutoksen hyväksyttävyyttä. Haasteena on markkinoida tilaisuutta siten, että se herättää riittävästi kiinnostusta osallistua.

Koulutoimen ja kaupungin liikennesuunnittelijoiden viestinvaihto on myös tärkeää, jotta kaikki osapuolet pysyvät ajan tasalla usein nopeastikin muuttuvissa tilanteissa. Yhteistyötä voidaan toteuttaa liikenneturvallisuusryhmässä tai pienemmässä vain koulumatkojen muutokseen liittyvässä työryhmässä. **Kaikkien osapuolten apua tarvitaan muutostilanteen onnistuneeseen läpivientiin.**

Ehdotus toimintatavoista:

- Väistötilojen suunnitteluvaiheessa perustetaan **työryhmä** liittyen väistötilojen ja muuttuvien koulumatkojen liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen. **Työryhmään kutsutaan jäsenet** koulutoimesta, liikennesuunnittelijoista ja mahdollisesti koulukiinteistöstä vastaavista.
- Järjestetään kaikille osapuolille keskustelutilaisuus tai työpaja jo ennen muutosvaihetta. Tilaisuudessa:
 - Keskustellaan uusien koulureittien vaaranpaikoista ja pohditaan liikennenympäristön toimenpiteitä.
 - Ideoidaan viestintä- ja kasvatustoimenpiteet ja kohderyhmät
 - Sovitaan uusille reiteille opastamisen vastuista (koulu ja vanhemmat)
 - Pyritään herättelemään vanhemmat saattoliikenteen liikenneturvallisuusvaikutuksiin ja keksimään sen estävät keinot (huom muutkin kuin infran ratkaisut!)
 - Jaetaan vastuuta toteutettavista toimenpiteistä. Myös vanhempia voidaan haastaa mukaan.

Tiedottaminen

Tiedottaminen laaja-alaisesti muuttuneista koulureiteistä eri osapuolille on avainkeino lisätä näkyvyyttä ja ohjeistaa oikeanlaisiin toimintatapoihin. Työssä toteutetun kyselyn perusteella vanhemmat kaipaavat laajaa ja ajantasaista tiedottamista. Vanhemmille tiedottamisessa kannattaa korostaa, että saattoliikenne ei ole ratkaisu ja kehottaa uusien reittien opetteluun lapsen kanssa yhdessä. Lehdistö tiedotteiden ja jaettavien flyerien avulla voidaan kaikille asukkaille muistuttaa pienten koululaisten huomioimisesta ja korostaa muuttuvia reittejä. Tiedottamisessa kannattaa hyödyntää kaupungin some-kanavia, jos ne ovat aktiivisesti käytössä.

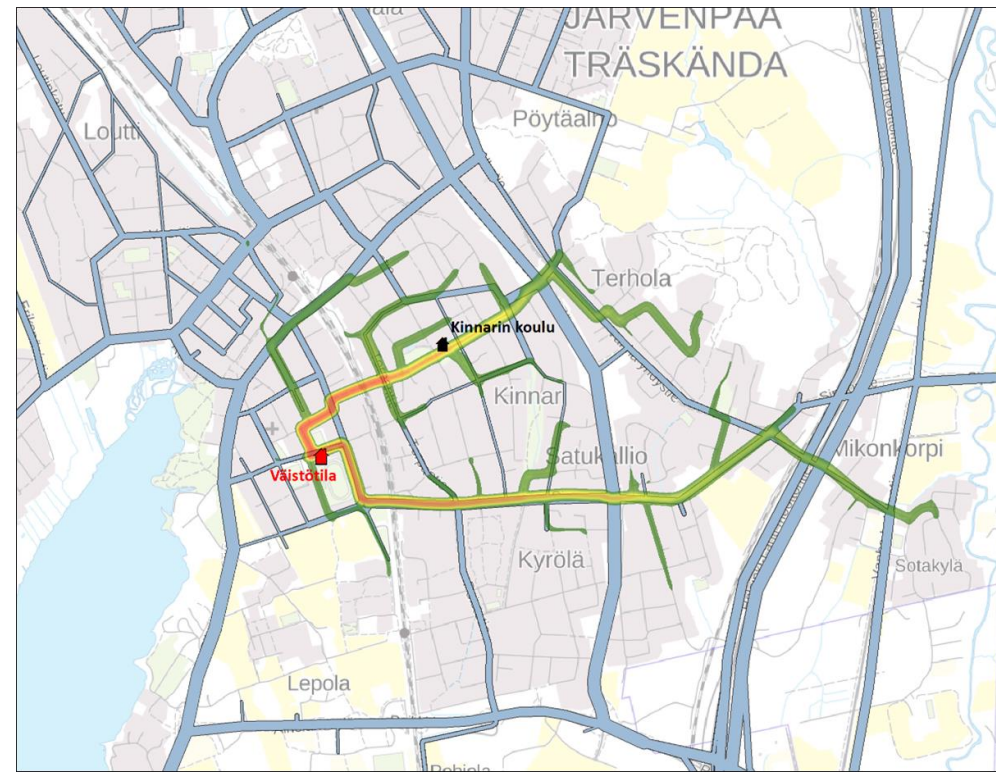
Muutostilanteen lisäksi liikenneturvallisuuskampanjoita kannattaa harkita esimerkiksi pimeiden kelien (heijastin) tai pyöräilykauden alkaessa.

Tiedotustapoja:

- Lehdistö tiedotteet ja artikkelit haastattelut lisäävät mielenkiintoa)
- Sosiaalisen median hyödyntäminen erityisesti muutoksen alkuvaiheessa
- Tiedotteet lähialueen yrityksille ja asukkaille esim. flyerit postilaatikkoon
- Vanhempien tiedotteet koulun kanavien kautta
- Vanhempainiltojen kautta tiedottaminen ennen ja jälkeen muutoksen
- Oppitunneilla tapahtuva tiedotus ja kasvatus ennen ja jälkeen muutoksen

Koulureittianalyysit

Liikenneympäristön vaaranpaikkojen kartoittamisessa voidaan hyödyntää kyselyiden ja haastatteluiden lisäksi koulureittitarkasteluja, jos oppilaiden osoitetiedot ovat käytettävissä. Paikkatieto-ohjelmalla määritetyt reitit perustuvat lyhimpään reittiin kotoa kouluun. Tarkastelun tulokset kannattaakin tarkistuttaa opettajilla ja/tai oppilailta. Erityisesti suojatieylitykset ovat tarkastelussa huomioitavia kohteita.

Analyysin vaiheet:

1. Tehdään koulureittianalyysit oppilaiden osoitetietojen perusteella paikkatieto-ohjelmalla. Analyysi esittää lyhimmän reitin kotoa kouluun. Tarkistetaan opettajilta/vanhemmilta, ovatko reitit paikkansa pitävät.
2. Tunnistetaan keskeisten koulureittien ja korkeiden liikennemäärien risteyskohdat
3. Haarukoidaan vaaranpaikat mm. onnettomuustilastojen, liikennemäärien, nopeusrajoitusten, aloitteiden ja maastokäyntien/Google Maps tarkastelujen perusteella
4. Analysoidaan suojatiejärjestelyiden turvallisuus
5. Tunnistetaan riskipisteet ja määritetään toimenpiteet

Suojatiepäivystys

Koulureittien muutosvaiheessa ennen kuin uudet reitit ovat tulleet tutuiksi ovat liikennekasvatuksen toimenpiteet erityisen tärkeitä. Koulureittianalyysien, aloitteiden tai paikallistuntemuksen perusteella tunnistetuille potentiaalisia liikenneturvallisuusriskejä sisältäville suojateilla suojatiepäivystykset ovat suositeltava toimenpide. Suojatiepäivystykset turvaavat koululaisten kadun ylitykset ja herättävät muut liikkujat huomaamaan liikenteessä liikkuvat pienet koululaiset. Reittien muuttuessa viestiminen muulle liikenteelle onkin erityisen tärkeää! Suojatiepäivystyksiä voidaan toteuttaa yhteistyössä paikallisten aktiivisten yhdistysten kanssa kuten vanhempainyhdistysten, MML:n, 4H-kerhon tai eläkeläisjärjestöjen kanssa.

Suojatiepäivystyksen toteuttaminen:

- Vapaaehtoisten suojatiepäivystäjien rekrytointi esim. yhdistysten tai vanhempaintoimikunnan avulla.
- Suojatiepäivystäjät seisovat koululaisten käyttämien vilkkaimpien suojateiden läheisyydessä koulujen alkamis- ja päättymisaikaan.
- Suojatiepäivystäjillä on huomioliivit päällä herättämässä autoilijoiden huomiota.
- Liikennettä ei ohjata, mutta tarvittaessa pienimpien koululaisten mukana voi kävellä kadun tai tien yli.

Uusien reittien opettelu

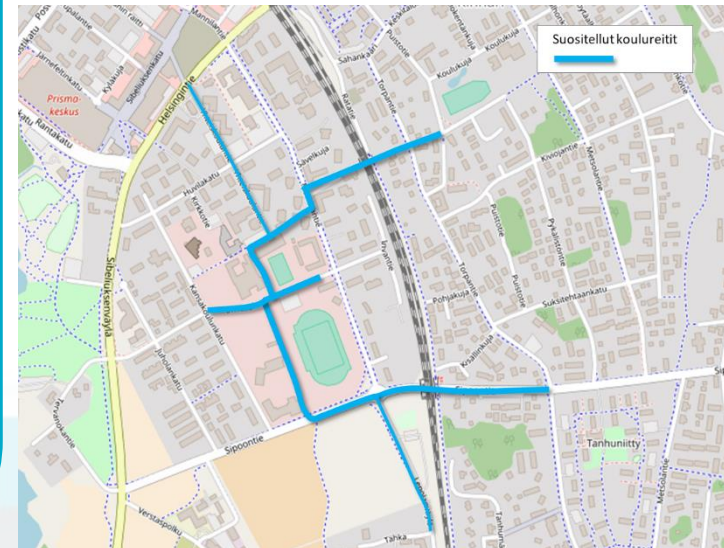
Nuorimmat oppilaat kaipaavat opastusta uusille koulureiteille. Myös vanhemmat toivovat opastusta, kunnes reitit ovat lapsilla hallussa. Vanhemmat toivovat lisäksi tehokasta viestintää ja Poliisin liikennevalvontaa. Uusille reiteille opastaminen on koulun ja kodin yhteistyötä. **Suurin vastuu koulureittien opettelusta on vanhemmilla, joille koulu voi antaa tukea ja suosituksia.**

Toimintatapoja:

- Suunnitellaan turvallisimmat koulureitit (kts. aiemmat diat) ja laaditaan niistä informatiivinen karttaesitys.
- Koulu tiedottaa suositelluista koulureiteistä, saattoliikennejärjestelyistä ja kehottaa kulkemaan reitit lapsen kanssa ennen muutosta tarpeen mukaan useampaankin kertaan. Tiedotuksessa kannattaa kannustaa myös koulumatkan kulkemiseen kestäväällä tavalla jalan ja pyörällä.
- Opettajat ja oppilaat tutustuvat yhdessä oppitunnilla uuden koulun lähiympäristöön. Yhdessä havainnoidaan riskitekijät ja pohditaan niissä toimimista.
- Vanhempien kesken voidaan sopia kävelevästä tai pyöräilevästä koulubussista, jossa lapset kävelevät kouluun yhden tai useamman aikuisen kanssa etukäteen sovituin reitein, aikatauluin ja pysäkein. Toimintaa tulisi jatkaa niin pitkään kuin lapset sitä kaipaavat ja se voi jatkua myös ainoastaan lapsien kesken, kun reitit ovat tutut.

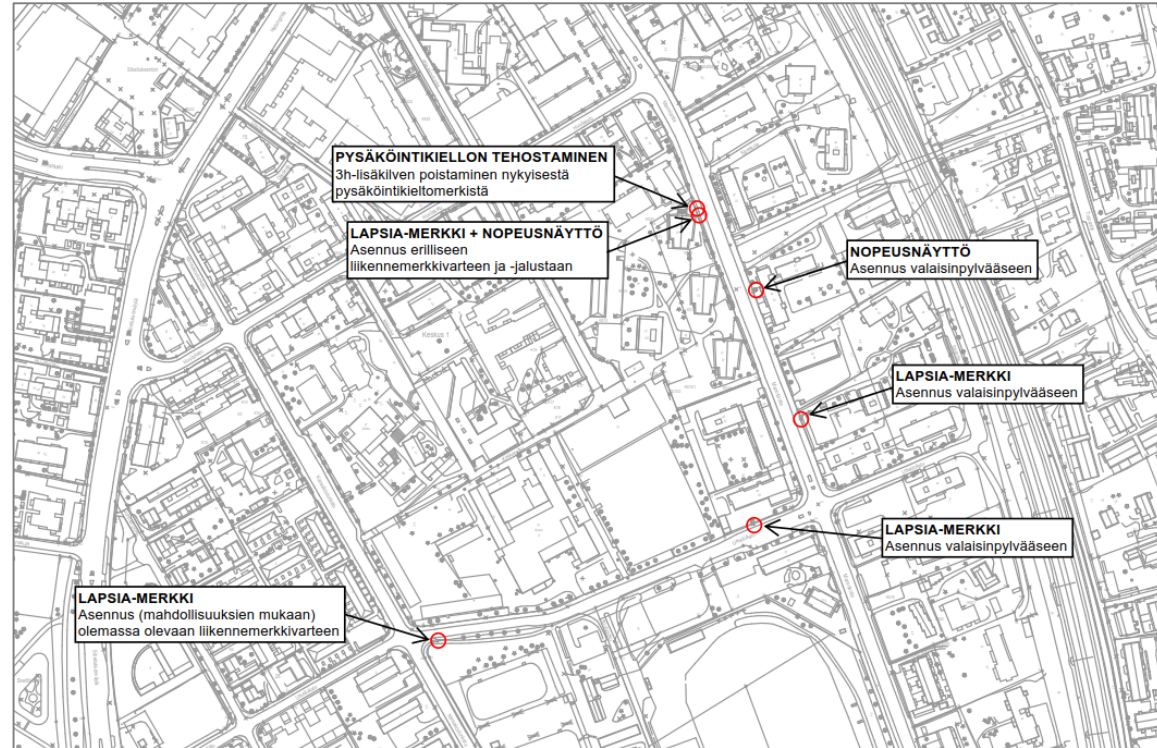
Kuva: Liikenneturva

Liikenneympäristön toimenpiteet

Väliaikaisia koulureittejä varten ei ole kannattavaa toteuttaa kiinteitä ja kalliita toimenpiteitä elleivät toimenpiteet tue myös muita kulkijoita ja niillä parannetaan yleistä liikenneturvallisuutta.

Liikenneympäristön toimenpiteiden toteuttamisen haasteena on tilanteiden nopea muuttuminen rakentamisen ja työmaiden vuoksi. Liikenneympäristön toimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen vie kuitenkin aikaa. Pahimmassa tapauksessa koululaiset ovat jo palanneet vanhoille reiteilleen siinä vaiheessa kun toimenpiteet on saatu toteutettua.

Ensisijaisesti kannattaa suosia kevyitä toimenpiteitä. Järvenpäässä keinovalikoimaan kuuluivat lapsia – liikennemerkkien asentaminen, nopeusnäytöt, näkemien parantaminen pysäköintikiellolla ja kadun väliaikainen katkaisu. Kyselyn perusteella toimenpiteitä ei kuitenkaan pidetty riittävinä vaan järempiä ratkaisuja kuten liikennevalo-ohjauksen asentamista olisi kaivattu.

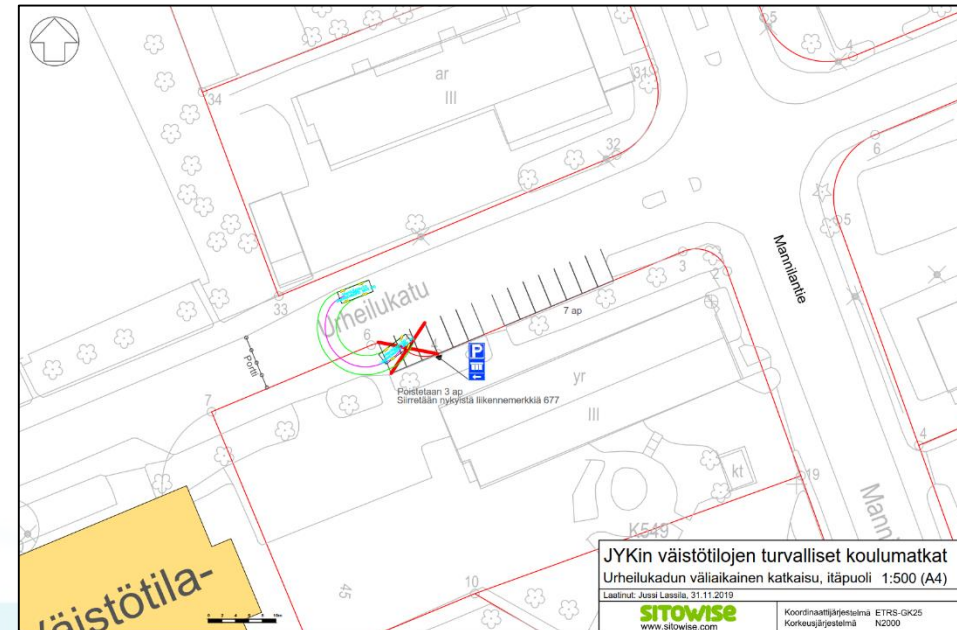
Seuraavilla kalvolla on esitetty esimerkkejä kevyistä toimenpideratkaisuista, joita työssä tutkittiin.

Saattoliikenne

Autolla tapahtuva saattoliikenne saattaa lisääntyä koulureittien turvallisuuden huolettaessa vanhempia. Lisääntyvä saattoliikenne heikentää tilannetta entisestään koulun ympäristön autoliikenteen lisääntyessä. Silti saattoliikenteelle tulee myös väliaikaisessa tilanteessa suunnitella turvallinen ratkaisu. Järvenpäässä saattoliikenne ei merkittävästi muuttuneessa tilanteessa lisääntynyt mutta tilannetta hankaloitti väistötilan ja uuden koulun työmaaliikenne.

Saattoliikennejärjestelyt:

- Väliaikaisia järjestelyiden suhteen pätee samat säännöt kuin muutoinkin saattoliikennejärjestelyiden suunnittelussa. Väliaikaisia ratkaisuja varten kannattaa kuitenkin pohtia kustannustehokkuusnäkökulmaa. Hyvä esimerkki kustannustehokkaasta vaihtoehdosta on ottaa parkkipaikkoja väliaikaisesti saattoliikenteen käyttöön aikarajoituksella.
- Saattoliikennepaikka voidaan osoittaa myös kauemmas koulusta, mikä rauhoittaa koulun lähiympäristöä ja parantaa turvallisuutta.
- Noudatettavista saattoliikennejärjestelyistä tulee myös tiedottaa!

Autoliikenteen rajoittaminen

Koulun lähikaduilla **autoliikenteen rajoittaminen** parantaa liikenneturvallisuutta ja kohentaa ympäristön viihtyisyyttä. Kaduilla voidaan kieltää läpiajoliikenne tai rauhoittaa kadut täysin jalankulkijoille ja pyöräliikenteelle. Ratkaisuja on olemassa kevyemmistä vaihtoehdoista pysyvämpiin esimerkiksi automaattipollareihin.

Yleinen ja tehokas tapa hillitä ajonopeuksia kadun ylityskohdissa ovat **korotukset**. Niiden suhteen tulee huomioida pohjaolosuhteet ja tärinä. Väliaikaiset katuun ruuvattavat hidasteet ovat tehokkaita mutta ovat ongelmallisia talviaikaan talvikunnossapidon vuoksi. Järvenpään urheilukadulla päädyttiin pollareiden ja avattavan portin yhdistelmään.

Suojatien huomiovalot ja valaistus

- Suojatiemerkkipyylväisiin asennettavilla **huomiovaloilla** voidaan varoittaa autoilijaa suojatielle astuvasta jalankulkijasta tai pyöräilijästä. Valot alkavat vilkkumaan havaitessaan suojatien. Esimerkikkimalleja ovat Väkky ja SeeMe
- Suojatien **valaistusta** voidaan myös tehostaa. Valaistus on yleensä suunniteltu autoliikenteen ehdoilla, mikä ei yleensä ole optimaalisin suojatien kannalta.
- Järvenpäässä Mannilantien suojatielle asennettiin Väkky-valot.

Mannilantien suojatien Väkky-valot

Innotrafik

Varoitusmerkkien käyttö

- Vaihtuvien reittien yhteydessä kannattaa tarkistaa, onko uusia paikkoja, jotka edellyttäisivät **koululaisia merkkien asentamisen** tai siirron.
- Lukuvuoden alkaessa voidaan käyttää **lisävaroituksia koululaisista** esim. Älä aja päälle -kampanja.
- Vaihtuvilla **varoitus- ja nopeusrajoitusmerkeillä** voidaan vaikuttaa kuljettajien toimintaan silloin, kun kiinteät nopeusrajoitusmerkit yksinään eivät ole riittävän tehokkaita.
- **Siirrettävillä nopeusnäytöillä** voidaan alentaa ajonopeuksia vaarallisiksi koetuilla osuuksilla. Huomioitavaa on, että vaikutusalue on 40-50 metriä näytön jälkeen.
- Nopeusrajoituksia on mahdollista tehostaa myös **katuun maalatuin rajoituksin**

